

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryfflitér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, július 31.

Mai számunk főbb közleményei:

- Expressz-parlament.
- Külföldön elfogott magyar hamiskártyás.
- Aradi szobrok.
- A fehéregyházai síkon.
- Szegény szalmaözegek.
- Dal a kabaretról.
- Nyári érdekességek.
- Kulisszalitkok.
- A boszúálló társadalom.
- Robbanás a beocsini cementgyárban.
- Megszűnt Odilon Helén gondnoksága.
- A titokzatos milliomos asszony.

Az elmaradt manőverek.

Arad, július 30.

Az állatgyógyításnak még nem akadt Ehrlich-Hatája, akinek fiolái egy beoltással eltüntetnék a lovak egyik sajátságos nyavalyáját, amely bizonyára onnét kapta nevét, hogy a lovak nem viselhetnek zsebkendőt, a mivel az orrukat kifújhatnák. Es e ragadós betegség miatt elmaradnak az idei nagy hadgyakorlatok.

Hála Istennek, — mondják a generálisok, a kiknek karrierjét a manőverek nyaktílozták volna le. Hála Istennek, — mondják a katonák, tartalékosok és ténylegesek vegyest, a kik közül senki se tudhatja, hogy nem ő hullott volna-e el a diadalmas előnyomulások és a szégyenletes visszavonulások lihegő menetelése alatt. Hála Istennek, — mondják a gazdák, a kiknek kukoricásait a fegyveres erő harcképessége érdekében tönkre tapossák, dinnyeföldjeit letarolják és gyümölcsöseit kifosztották volna a had-

gyakorlatokon. Eljen a takonykór, — mondják azokban a körökben, a hol a katonai kiadások financiáiról kell gondoskodni. Az elmaradt hadgyakorlatok tiz-husz millió megtakarítást jelentenek, s ez nagy szót jelent ma, a mikor az adóbevételeket két idegen nevű szörny is pusztítja: az exlex és a Dreadnought.

Néhány fölvidéki gebe megbetegedése ilyen széleskörű örömet vált ki. Az ember szinte minden esztendőre kívánná ennek az ismétlődését. A lovakra, amelyeket a járvány elhullaszt, mindenestre kellemetlen, — de ha valaha a magyarok tizenkét szép fehér lovat áldoztak Hadurnak, most áldozhatnak néhány hegyi parasztlovat a béke istennőjének. Az elmaradt hadgyakorlat egy darab lefegyverezést jelent. Századrész-megvalósulását az olasz király álmainak, a ki uralkodó létére is megmeri jövendőlni, hogy az államok belé fognak pusztulni a fegyveres békébe. A legnagyobb hadisarc is kevesebb annál, amivel a katonai kiadások emelkednek. S a kiadások jelentős része jut a hadgyakorlatokra, amelyeket azért tartanak, hogy a katona minél jobban belé tudja magát élni a háboru állapotába s hogy a tábornokok gyakorlati vizsgát tegyenek a csatanyerés tantárgyából.

Ezek a betük a lehető legnagyobb mérvben laikusok annak eldöntésére, hogy igazán szükségesek-e a nagy manőverek, vagy sem. Ha katonai tekintélyek ugyan fölényesen nem mo-

solyognak a polgári naivítás megjegyzéseiben, bizonyára fényesen beigazolhatják, hogy a mig hadsereg van, az hadgyakorlat nélkül meg nem élhet. Nekünk azonban eszünkbe jut a napoleoni háboruk epizódja, a mikor az osztrákok egy veresége után a csatavesztes tábornok azt mondta: „Pedig a stratégiai szabályok szerint ezt a csatát meg kellett volna nyerni.“ Lehet, hogy a hadgyakorlatok kitünő iskolái a vezéreknél, lehet, hogy azokban pompásan megtanulják, hogy — a stratégiai szabályok szerint — mint kell a győzelmet garantálni. Es mégis megeshetik, hogy a háborukban ennek ellenére megveretnek, amint a kitanult, vén osztrák generálisokat megverte a francia sereg, amelyben legénykoru, kalandor-multu generálisok vezényelték Páris külvárosainak alig tegyvert látott gyülevész népét. S a bur tábornokok is minden fegyvergyakorlat nélkül állottak ellent hihetetlen daccal és erővel Roberts lord kiképzett angol katonáinak.

Utópiának, a sohaselesz-államnak két intézményét kóstoltuk meg az idén. Nem kellett adót fizetni és nem kellett próbaháborút tartani. Az egyik a kommunista idők előre vetett árnyéka, a második a világbékének egy sugara. A sors talán azért kóstoltatja meg velünk ezeket, hogy annál tájadalmasabb legyen a régi rend visszatérése: az adóegzekució és a katonai kiadások növekedése. Pedig milyen könnyen megszokhattuk volna mind a kettőt, vagy legalább az egyiket!

Ferenc ur megváltása.

Irtá: Szomaházy István.

— Drága uracskám, — így kezdődött rendszerint a levél, melyet Kata asszony, az élet viharosabb pillanatai után, a férjéhez intézett. — Drága uracskám, most már végképen tisztában vagyok azzal, hogy a boldogságot nem az én számomra találták ki. Minek éljek hát tovább? Létezésemnek nincs többé célja, mindkettőnkre jobb lesz, ha az életnek minél előbb bucsut mondok. Drága uracskám, ne haragudj rám, de ennek így kell lenni; meghalok, mert ugyis jól tudom, hogy gyűlölsz. Nem is mentegetőzöm, mert igazad van; én egy rossz, könnyelmű, haszontalan teremtség vagyok, aki három év óta mindegyre csak azon töröm a fejemet, mint tudnám megszomorítani azt a drága lényt, aki engem az egész világon a legjobban szeretett. Isten veled, drágám, szentelj egy könyvet emlékemnek s ha a második asszony oldalán boldogabb fogsz lenni mint én mellettem, (mert remélem, cicám, hogy nem veszed feleségül azt a kitömött Aldinger-leányt!), jusson eszedbe, hogy utolsó percemben mégis csak reád gondoltam. Pá, aranyos életem, pá, sirass meg és feledd el azt a perszónát, aki az életedet annyiszor megkeserítette.

A kis kulcsok a spájzban vannak (a be-

főttes üvegek között), a Mari bére pedig tizenhatodikáig ki van fizetve.

Isten, isten veled, cukrosom!

Haldokolva is rád gondol

Katád.

Ferenc ur, így hívták a Kata asszony férjét, havonkint körülbelül háromszor talált ily tartalmu leveleket a felesége szobájában. A bucsulevél néha a trumeaun feküdt, néha a toilette-tükör márványlapján, sőt egyizben Mari, a szobaleány, hozta be a kerti lugas asztaláról. A bucsulevélnek megvoltak a maga előzményei; Ferenc ur olykor nem méltányolta kellőképp azt a katasztrófát, hogy a szakácsné időnek előtte fölmondott, hogy a szobaleány a vasárnap délutáni kimenőjéről csak hétfőn reggel tért vissza, vagy hogy a mészáros két kilóval többet csempészett be a havikönyv rovataiba. Ferenc ur ilyenkor ama nézetének adott kifejezést, hogy a fölsorolt események nem igen bírnak világtörténeti súlyal s hogy jelentőségük jóval csekélyebb a mohácsi csatánál, vagy a merseburgi ütközetnél. Kata asszony ellenben azt a meggyőződését táplálta, hogy a jó férj, az oltár elől eltávozván, a főntebb vázolt, le-sújtó eseményekre nézve is közösséget vállalt hitestársával s hogy ilyenformán habozás nélkül kilép a sorompóba, mikor a komoly végzet ugy akarja. A szakácsné tehát a házi fegyve-

lem áldásaiban részesíti, a szobaleányt a szűkséghez képest megtépzazza, a szédelő mészáros pedig amerikai párviadalra szólítja. Így vélekedett Kata asszony a jó férj kötelességeiről, — mig Ferenc ur fölényesen mosolygott, gunyos torzképet vágva kanalazta föl a levesét s ebéd után pokoli iróniával eképz szökött:

— Tudja mit, édes? Tárgyaljon maga kielentől kettőig a porlekedő felekkel, lakudjon a szőlőre és a falusi nyaralóra — s akkor én pontosan intézem maga helyett a ház körül fölmerült katasztrófákat ...

Ferenc ur ekkor nyugodtan elment a kasszinóba, Kata asszony pedig elsötétítette az ebédlőt (miután szigoruan meghagyta Julcsának, hogy az ablaksurolásra ügyeljen) s elmélyedt szivettépő gondolataiba... A Kata asszony ártatlan lelkében ilyenkor borzalmas világosság támadt; belátta, hogy a sors egy szivtelen tigris karjába vetette s hogy az élettől nincs többé mit várnia ezután... Sirva gondolt tehát az édes mamájára és testvéreire s félóra mulva komor hangulatban csöngette be Julcsát a konyhából.

Készen van az ablaksurolással? — kérdezte szenvedő mosolylyal.

— Igenis, nagysága...

— És a rézedényekkel is végzett?

— Igenis, kezét csókolom.

— Akkor adja be a tintát és a levélpapírt.

Mert, sajnos, a nagy manőverek nem maradnak el végkép. A végzet talán megóvja a monarkiát attól, hogy egy éven belül valamelyik balkán állammal háborúba keveredjen, amely alkalommal okvetlenül megérezné a hadsereg annak hátrányait, hogy az idén nem voltak nagy manőverei. Jövőre, ha több lesz a katonai kiadások fődöze és kevesebb a takonykór, újra lesznek nagy hadgyakorlatok s újra vége lesz a fegyverkezés csökkentése körül lebegő álmoknak. Egy tucat generális kegyelmet kapott egy évre, — ez a legfőbb mozzanata annak, hogy a manőverek elmaradtak.

Expressz-parlament.

A képviselőház ülése.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 30.

Végre elkövetkezett az, amire a kormány régen várt: gyors munka halad a parlamentben. Ma például egy félesztendőre való munkán esett túl a tisztelt Ház. Kezdték a népszámlálási alkotott törvénnyel. Itt még volt valami mondanivalója az ellenzéknek.

Benedek János például azt a merész állítást kockáztatta meg, hogy a kormány azért rendeli el most a népszámlálást, mert a statisztikai adatok összeállításával ismét el akarja huzni az általános választói jog reformját. Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter természetesen ezt visszautasította.

— A kormányelnök — mondotta Hieronymi — sokszor kijelentette már, hogy az általános választójogot a pluralitás nélkül gyorsan meg akarja valósítani.

Azután tárgyalták az 560 milliós kölcsön ügyét, amelyről a kormány névében olyan nyilatkozat hangzott el, hogy nem törődnek a francia sajtó izgatásával, mert a komoly francia közvélemény a nagy kölcsön megadását támogatja.

Az interpellációk között érdekes volt a Huszár Károlyé, aki amiatt interpellálta meg a

honvédelmi minisztert, mert Nyiregyházán 20 huszárt annyira kintott egy Dulovics nevű őrmester, hogy mind a 20 huszár megszökött. Részletes tudósításunk a következő:

(Jelentések.)

Návay Lajos alelnök 10 óra után megnyitja az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után az elnök bemutatja Bölöny József új ugrai képviselő mandátumát.

Fekete Márton, egyik bíráló-bizottság elnöke jelent, hogy Bródy Ernő és Lukács mandátuma igazolandók.

Thuróczy Gusztáv a III. bíráló-bizottság jelentését terjeszti be.

Az indívány és interpellációs könyvet olvasták fel, melybe Huszár Károly (sárvári), Ráth Endre, Lázár István gróf és Hegedüs Loránt jegyeztek be interpellációkat.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a román kereskedelmi szerződésről szóló javaslatot.

(A népszámlálás.)

Következett az 1910. évi népszámlálásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Pap Géza előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Benedek János (Justh-párti): Kifogásolja a javaslatban azt, hogy csak azokat az egyéneket számlálják meg, akik jelenleg Magyarországon tartózkodnak. Azokat a több millióra rög honfitársainkat, akik külföldön, de különösen Amerikában vannak, azokat nem számlálják meg. Nem számlálják meg a gyári munkásokat sem, mert azokra a kormánynak semmi szüksége sincs. Véleménye szerint a népszámlálás azért történik most, hogy adatgyűjtés címen elodázzák a választói reform benyújtását. Ez ellen tiltakozik. Elismeri, hogy a népszámlálásra egyébként szükség van és azt elfogadja.

Hieronymi Károly: Ráflékál Benedek beszédére és kijelenti, hogy minden államban az a szokás, hogy csak azokat számlálják meg, akik az országban laknak. O azországgal van megegyezésünk, hogy adatainkat kicseréljük és így megtudjuk, hány magyar él Olaszországban. Sajnos, Amerikával ilyen szerződésünk nincs s így az ott élők nem tudjuk megszámlálni. Nagyon merész állítása Benedeknek az, hogy ez a népszámlálás vonatkozásban áll a választójog kérdésével. Kijelenti, hogy a kormányelnök már többször kijelentette, hogy a választói reformot a pluralitás nélkül akarja megvalósítani. Az sem áll, hogy a kormány

el akarja odázni a javaslat beterjesztését. Kéri a javaslat elfogadását.

Elnök a vitát bezárja és elrendeli a szavazást.

A Ház a javaslatot egyhangulag elfogadta úgy általánosságban, mint részleteiben is.

(A többi javaslat.)

Wickenburg Márk gróf beterjeszti a statisztikai hivatal 1910. évi munkatervéről szóló miniszteri jelentést.

A Ház a jelentést elfogadta.

Következett a legeltetési forgalom megtartásáról szóló javaslat tárgyalása.

Pap Géza előadó ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot.

A Ház a javaslatot vita nélkül általánosságban és részleteiben elfogadta.

(Az állami beruházások.)

Ezután több állami beruházás költségének fedezéséről, a kamatozó állami pénztárjegyek beváltásáról és a pénztári készletek kiegészítéséről szóló javaslat tárgyalása következett.

Wickenburg Márk előadó hosszasan ismerteti a javaslatot s azt elfogadásra ajánlja.

Désy Zoltán: Részletesen foglalkozik a javaslattal, amelyet különben elfogad. A pénztári készletre vonatkozó részere felvilágosítást kér a minisztertől. Semmi adat nem áll az érdeklődők rendelkezésére, az előző pénztári készlet nagyságára nézve. Először a beruházási kérdéssel szél. Konstatálja, hogy a beruházásnak összegét rendszerint a pénzügyi készlet terhére utalják át. A gyakorlat legalább eddig ez volt. A pénztári készlet kiegészítése időről-időre megtörténik ugyan, de a beruházás alapjául mégis ez szolgál. A midőn a beruházási törvény külön beruázásra utalja a fedezetet, kiteszi a pénzügyi kormányt annak a veszélynek, hogy a kiutalt összegek hovatfordításáról a Ház tagjai nem szerezhetnek tudomást. Erre nevezve határozati javaslatot nyújt be, melyben felvilágosítást kér a beruházások állapotáról és az azokból még várható fedezetéről. Benyújtja a határozati javaslatát.

Bakonyi Samu: A javaslat olyan rendelkezéseket foglal magában, melyek kétségtelenül helyesek és szükségesek. A beruházásokra szükség van és azok elodázása a magyar közgazdasági életre káros. De vannak olyan intézkedések is a javaslatban, melyek helytelenek és amelyek ellen küzdenünk kell. Fel kell vetni a bizalmi kérdést is, ami arra indít engem és pártomat, hogy a javaslatot ne fogadjam el. Nem helyesli a pénztári készletek

Julcsa beadta az írószert, Kata asszony pedig hozzáfogott az íráshoz. Csak a jó isten tudja, hogy mi történt ekkor háborgó lelkében, de félóra múlva rendszerint sápadt arccal nézte végig az ablakokat s a rézedényeket.

— És ezt mondja maga ablaksurrolásnak? — szólott bágyadtan Marihoz, a szakácsnéhoz.

— Kieg a szemem szégyenletemben, ha a szomszédok a homályos üvegeket meglátják. Ot krajcárért rögtön sörkrétát fog hozni Sonnenfeldtől, de előbb elviszi ezt a levelet a nagyságos urnak a kaszinóba...

Julcsa a sörkrétáért menet, fölvitte a levelet a kaszinóba és Ferenc ur láztól didegve hagyta abba az alsós kalábrászt, hogy a kis babát odahaza még életben találja. Sietése nem veszett kárba, mert Kata asszony, istennek hála, még rendszerint innen volt azon a komor kapun, mely a földi létet a nagy sötétségtől elválasztja. Kata asszony ugyanis olyan öngyilkosságokat eszelt ki, amelyek mindaddig fölöttebb ismeretlenek maradtak az emberiség történetében: krétát evett, sáfrányos vizet ivott, vagy komor eltökéléssel hajtott föl egy félpohányi gyufaoidatot. De ez a gyufaoidat nem igen volt alkalmas arra, hogy egy kétségbeesett lelket az ő földi szenvedéseitől megszabadíthasson; mert a Kataék házában aranyért se lehetett mást találni, mint svéd gyujtót s így Kata asszony egy-egy könnyű rosszullet árán megszabadult ballépése következményeitől...

Igy esörgedezett tova a fiatal házask illije, miközben Ferenc ur úgy megszokta lassankint a felesége önkilkossági kísérleteit,

mint más férfi a migrént és az elsözött huslevest. És így történt, hogy a tapasztalt férj utóbb nem is igen ijedt meg a bucsuzkodó levelektől; és mikor Julcsa később a kaszinóban megjelent, a gonosz Ferenc így szólott partnereinek:

— Bemondom a visszavonhatatlan mesterreket...

A Kata asszony cinikus férje azonban utóbb mégis megunt a halállal való kacérkodást és egy napon fölkereste az anyósát, egy kövér és tapasztalatokban bővelkedő asszonyságot. Szukováthné mosolyogva hallgatta végig a veje panaszát, aztán derülten megmártogatta a kiflijét a zamatos, gőzölgő kávéban.

— Ojjé, — mondta evés közben — ojjé, ne féljen attól, hogy a lusta Kata öngyilkos lesz... Sokkal is jobb szereti az életét, semhogy egykönnyen megválnék tőle... Előbb megírnem, hogy a círmos cicám megöli magát, minthogy a nyálánk Kata ilyet tenne...

Mikor Ferenc ur utóbb dühösen kikelt a házaselet örökös izgalmi ellen, az öreg asszonyság jóra való tanácsot adott neki:

— Akarja, hogy a felesége meggyógyuljon?

— Már hogy a sárka ördögbe ne akarnám? Hiszen ha így megy, két hónap múlva én lövöm magam fejbe...

— Lássá, most végre helyes uton van. Katát csak egy dologgal gyógyíthatja ki a mániájából és ez az egy...

— Ez az egy? — ismételte Ferenc ur izgatottan.

— Ha maga követ el öngyilkossági kísérletet...

Ferenc ur megölelte az anyósát (hiába rázod a fejed, nyájas olvasó, ez történelmi tény), este pedig, mikor a vacsorát behozták, hidegen és misztikusan mosolygott. Hogy miért mosolygott, azt csak a bölcs gondviselés tudja, de annyi bizonyos, hogy másnap délután felöt táján egy fuldokló asszonyi alak roant végig a belvaros utcáin. A fuldokló alak nem volt más, mint Kata asszony, aki egyébként igen csinosan nézett ki ezüsthimzéses szürke ruhájában...

Kata asszony ugyanis kora délután látogatóba ment egy hajós-utcai barátinjához. Jókedvű volt és nagyon kicsipte magát, aminek okát igen fontos körülményekben kell keresni: Julcsa, aki két hét előtt fölmondott, az utolsó pillanatban visszavonta elhatározását és Mari, aki Kata asszonytól egy elviselt bluzt kapott ajándékba, takarításkor könyezve jelentette ki, hogy férjhez menetelég nem hajgja el urnőjét... A két fiatal asszony vig csevegés közt majszolta az ebédlőben a Kugler-süteményeket, mikor az előszoba ajtaján baljósítu élességgel szólalt meg a villamos csengetyü...

— Csak nem a férjem! — szólott a Kata barátinje aggódva.

A következő pillanatban kiderült a csöngetés oka: Julcsa egy lepecsételt levelet hozott vizitáló asszonyának. Kata megismerte a férje írását és egyszerre aggasztóan elsápadt... Mi történhetett Ferenc ural, hogy levelet ír? A tőyrenkedésre azonban nem igen jutott sok ideje, mert a boritékot lázasán fötépte.

A levél szóról-szóra így hangzott:

felhatalmazását, mert ezek a pénztári készletek nyújtanak alkalma arra, hogy az alkotmányos küzdelmét a nemzetnek a maguk javára felhasználják, mint ez a legutolsó válaszában is történt. Attér az annexió kérdésére, amiért sohasem lelkesedtem, sohasem örültem, mert előre látja azokat a súlyos bonyodalmakat, melyeket a bosnyák kérdés még fel fog idézni. Nem szavazhatja meg azt a százmilliós kölcsönt, melyet az annexió költségeire felvettek. A pénzügyminiszter kijelentette a pénzügyi bizottságban, hogy a Ház tiltó rendelkezését nem veheti figyelembe, mert az egyoldalú. Kijelenti, hogy hiteles törvényeink vannak arra, hogy a parlament intézkedik egyedül a pénzügyi dolgok felett. A javaslatot nem fogadja el, ellenben hozzájárul Désey Zoltán indítványához.

Elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter: Válaszol Désey Zoltánnak és kijelenti, hogy az általa benyújtott határozati javaslatot elfogadja. Désey beszédében, mint a múlt kormány tagja, szinte védekezni kívánt olyan vádak ellen, melyeket sem én, sem senki más nem tett. Megadja neki azokat a felvilágosításokat, melyeket kíván. A pénztári készlet 1910. január elsején oly silány volt, hogy a pénzügyi kormány kénytelen volt felmondani a le nem kötött állami betéteket, igénybe kellett venni az előző kormány által már elkészített százmilliós kölcsönt.

A pénzügyminiszter beszéde további folyamán nem tartja szükségesnek a javaslat bővebb megokolását. Désey határozati javaslatához kész hozzájárulni. A kormánynak nincsen oka rá, hogy ellitkolja a beruházási költségvetés részleteit. Felvilágosítja a Házat Désey kérése nyomán a pénztári készletek 1908. és 1910. évi állapotairól. A készletek kiegészítésének legfőbb célja az, hogy a beruházásokat mindig kellő időben fegyszerűsítessék a kormány, mert gyakran megessik, hogy a kormánynak a végrehajtás idejében nem áll rendelkezésére a szükséges fedezet. Bakonyi ellenvetésére azt válaszolja, hogy mindössze 80 millió korona az, ami a pénztári készletek kiegészítésére szükséges. Hogy ezeket a készleteket a kormány a költségvetés nélküli pénzügyi kormányzás s így a költségvetési jog kijáratására használta fel, erre azt feleli, hogy ezt az ellenséget megakadályozhatja a költségvetésnek rendes időben való elfogadásával és az indémintás kormányzati rendszer megszüntetésével. Szól azokról a támadásokról, amelyek a külföldön a mostani költségek alkalmával érték a magyar államot. Megnyugtatta a Házat, hogy a külföld illetékes komoly tévayezői nem azonosítják magukat ezekkel a támadásokkal. A homályos forrásból eredő atkakok nem veszedelmesek, de veszedelmesek lennének

akkor, ha itt a Házban sitnének a púrok vagy egyesek ezen támadások erősítésére. Kéri a javaslat elfogadását.

A Ház többsége a javaslatot általánosságban elfogadja.

A részletes tárgyalás során az első szakasznál Bakonyi Samu szólalt fel. Vieszautasítja a pénzügyminiszter fejtegetéseit, melyek a kormány anyagi szükségleteit az alkotmányosság szempontjai fölé helyezik. Az első és második szakaszt változatlanul, a harmadikat Désey határozati javaslatával fogadták el.

(A megszökött huszárok.)

Szűnet után a Ház áttér az interpellációkra.

Huszár Károly sárvári képviselő a következő interpellációt intézte Hazai Samu honvédelmi miniszterhez:

1. Van-e tudomása a honvédelmi miniszter urnak, hogy Nyiregyháza husz huszár feljebbvalói brutális bánásmódja miatt megszökött a kaszárnyából?

2. Van-e tudomása a honvédelmi miniszter urnak ezen szökés okairól?

3. Hajlandó-e a honvédelmi miniszter ur ezen esetben eljárni, hogy a brutalizált katonák fegyelmi vétsége minél enyhébb elbánás alá vétessék és hogy Dulovics őrmester és azon felettes katonai hatóságok, amelyeknek hiányos ellenőrzése miatt ezen botrány megtörténhetett, példaszzerűen megbüntetessenek?

4. Hajlandó-e a honvédelmi miniszter ur hatáskörében mindent elkövetni, hogy hasonló embertelenségek haderőnkben többé elő ne forduljanak?

5. Hajlandó-e a honvédelmi miniszter ur ezen ügy tárgyalásának aktáit a nyilvánossági ítélet elé bocsátani?

Az interpellációt kiadták a honvédelmi miniszternek.

(Egyébb interpellációk.)

Ugyanesek Huszár Károly interpellálja a földmívelési minisztert a mezőgazdasági munkásbiztosító intézetek dolgában.

Ráth Endre a Kézdivásárhelyen felépítendő törvényszéki palota dolgában jelent be interpellációt. A törvényszék ugyanis ez idő szerint bérházban van elhelyezve.

Mikor ezt Hegedüs Loránt meghallja, szintén interpellációt jegyez be, hogy a törvényszék, mely 1875-ben jogtalanul állított fel Kézdivásárhelyen, Sepsiszentgyörgyre helyeztessek át.

A képviselők azonban az igazságügyminiszter megnyugtató kijelentései után elállnak az interpellációktól.

Bikády Antal a községi takarékpénztárak felállítását sürgeti. Az interpellációt a pénzügyminiszternek adják ki.

Az ülés két órakor ért véget.

Külföldön elfogott magyar hamiskártyás.

— A kamarás ur a börtönben. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

A berni rendőrhatalóságtól az az értesítés érkezett a községi rendőrségre, hogy ott letartóztatták Szentgyörgyi Horváth Lajos császári és királyi kamarást hamis kártyajáték miatt.

Horváth Lajos, aki bárónak szokta magát kiadni, se nem báró, még kevésbé császári és királyi kamarás, ellenben egyike a legnotóriusabb hamiskártyásoknak a külföldön. Előkelő nemesi család sarja, egyik testvére magasrangú állami tisztviselő. Ő maga is előkelő nevelésben részesült, növendéke volt a Theresianumnak. Apjától több százezer korona örökség maradt rá, amelyen azonban hamarosan tuladott. Egy-két esztendeig tartott csak a nagy örökség, de ez idő alatt nem volt nagyobb ur a világon Horváth Lajosnál.

Amikor azután a nagy vagyon elfogyott, Horváth Lajos hamiskártyázásra adta a fejét. Megfordult az összes notórius helyeken. Eleinte csak slepper volt, az áldozatokat hordta a sipistáknak, de nemsokára önállósította magát. Rendkívül elegáns megjelenésű ember, aki bárónak, császári és királyi kamarásnak, nagybirtokosnak adta ki magát s ezen a réven a legelőkelőbb társaságokba befurakodott. Azért is könnyen ment ez neki, mert — még amíg öröksége tartott — megismerkedett előkelő katonatisztekkel és fiatal mágnásokkal s ezt az összeköttetést hosszú ideig ápelte s a külföldön is mindenfelé értékesítette. Így történt azután, hogy ha valami nagy kártya-botrány jutott napvilágra a külföldön az utolsó tizenöt esztendő alatt, Horváth Lajos neve mindig szerepelt a kompromittáltak sorában.

Horváth Lajos nagyon sok pénzt szerzett a hamiskártyázással, de ha pénzhez jutott, olyan nagy lábon élt, hogy a pénze nem tart-

„Drága cicuskám, mire e sorokat olvasod én örökre búcsút mondtam a földieknek... Minek éljek tovább, ha létezemnek nincs célja?... E siralom völgye keserves Golgotha volt nekem, mert rosszindulatú, kegyetlen csillagzat alatt születtem... Nyugodj meg hát a bus gondolatban és szentelj egy könyvet emlékemnek; bizonyára találás még olyan férfira, aki lelkedet és ifjuságotat megérti..."

Édes virágszálam, ne haragudj rám, de ennek így kell lenni; meghalok, mert utysis jól tudom, hogy gyűlölsz. Nem is mentegetőzöm, mert igazad van; én egy rossz, könnyelmű, haszontalan és szívtelen ur vagyok, aki három év óta mindegyre csak azon töröm a fejemet, mint tudnám megszomorítani azt a drága lényt, aki engem az egész világon a legjobban szeret. Isten veled, aranyosom, szentelj egy könyvet emlékemnek; s ha a második férj oldalán boldogabban fogsz lenni, mint én mellettem (mert remélem, hogy nem mégy férjhez ahoz az ösztövr Gedeon hadnagyhoz), jusson eszedbe, hogy utolsó percemben mégis csak reád gondoltam. Pá, drága életem, pá, sirass meg és feledd el azt a gonosz embert, aki életedet annyiszor megkeserítette.

A fiókkulcsok a kredencen vannak (a törött teáscsészében) a Wagner ur gázsija pedig 1-éig ki van fizetve.

Isten veled drágám, haldokolva is rád gondol

Ferkód."

— Mi történt? — kérdezte a Kata asszony barátja, mikor vendége halotthalványan hátra dőtt.

Kata asszony azonban nem felelt a kérdésére, hanem zihálva magára kapta a kalapját (a jó isten tudja, hogy sikerült ez neki!) és a következő pillanatban már fudokolva rohant végig a Károly-köruton, hogy haldokló férjét még egyszer meglássa. Mint esett, hogy az után senkit sem döntött föl, mint volt lehetséges, hogy a megdöbbsent Julesa lépést tarthatott vele, mint állta meg, hogy a köruton hangosan sirva nem fakadt? Mindezt csak az a hatalmas lény tudja, aki a legboldabb kis teremtésekre is gondot visel. Kezdjük csak ott, hogy Kata dobogó szívvel roskadt le az ebédlő divánja elé, amelyen egy fölöttébb egészségesnek látszó uriember pihegett haldokló őz módjára.

— Mit tettél, oh, mit tettél drágám? — zokogott szivettépően Kata asszony.

Ferenc ur ekkor összeszorította a fogát, (mintha keblén a poklok tüzeit érezné), aztán sötét kétségbeeséssel kiáltotta:

— Mazagrán ittam... mazzagrán... mazzagrrrnt... Egy egész vizespohár mazzagrrrnt...

Kata asszony megtörve esett le az ura keblére, majd félig halálra válva kérdezte:

— Es... miért... ittad a mazzagrán?... Ferenc ur tulvilági mosolylyal meresztette a szemét a plafondra:

— Miért? Azt kérde, hogy miért. Mert

immár a közömbös idegenek is tudják, hogy a feleségem gyűlöl... Inkább a sötét sir mélye.

— Hát honnan tudták az idegenek, hogy gyűlöllek? — dadogta Kata asszony bágyadtan.

Ferenc ur remegve markolt dus fekete fűrtjeibe, aztán rémesen felkacagott.

— Honnan? Haha! Még a gyermek is látja, hogy gyűlölsz, ha a galléromat megnézi. Avagy engedné-e a szerető feleség, hogy az ura kirojtolt gallérral jelenjék meg ebéd után a kaszinóban? Inkább a sötét sir, mint a kirojtolt gallér, mint az imádott lény közonye! A férj, Kata, nem élhet tovább, ha gallérja zilált és kirojtolt. Eg veled drágám... ég veled... a viszontlátásig...

Ferenc ur sóhajtván fordult a fal felé, Kata asszony pedig megsemmisülve susogta:

— Egy gallér miatt... egy kirojtolt gallér miatt...

— A gallér is van annyi, mint a sörkréta! — szólott kísérteties hangon Ferenc ur.

Kata asszony ekkor végső energiájával orvosért küldött — és a többi: minek mondjam tovább, nyájas olvasó? A jó isten ezutal is csodát művelt: a mazzagrán (ami egyébként jégből, fekete kávéból, cukorból és konyakból áll) nem ölte meg Ferenc urat. Este a két öngyilkos együtt ment el vacsorálni a Hungáriába s a férj, a harmadik üveg pezsgőnél, ünnepies becsület-zavát adta, hogy sohasem iszik többé mazzagrán. Hogy e kijelentést a Kata asszony részéről is komoly fogadalmak előzték meg, azt talán mondani is fölösleges.

hatett sokáig. Magyarországon már évek óta nem járt, mert az itteni rendőrség állandóan szemeltartotta, ami sehogysen tetszett neki s így megvetette a hazáját. Utol ára öt évvel ezelőtt járt Budapesten, miután Wiesbadenben egy éjszaka 200 000 márkát nyert. Elegánsan berendezkedett, egy híres félvilági hölgygyel volt látható mindenfelé, de a tekintélyes összeg alig tartott négy órapig.

Horváth ekkor ismét visszatért régi mesterségéhez, a hamisjátékhöz s neve gyakran szerepelt a külföldi rendőrségi krónikákban. Egy év óta nem adott már életjelt magáról s csak most nemrégiben értesítette a francia rendőrség a budapesti államrendőrséget, hogy Horváthot hamisjáték miatt több havi fogházra ítélték.

Most újra Bernben érte utol végzete.

A fehéregyházai sikon. *)

— *Petőfi halálának mai évfordulója alkalmából.* —

Elhangzott a szivekbe markoló „Talpra magyar!” hívó szava után a Kárpátoktól az Adriáig minden ajkról visszhangzott az intés, hogy: Itt az idő, most vagy soha!... És a lánglelkű lantos hívása nem volt kiáltó szó a pusztában. Anya a fiának, ifju asszony a férjének, menyasszony a vőlegényének sajátkezűleg tüzte a mellére a nemzetiszínű kokárdát, fölavatva őket ezzel szabadságot védő harcosokká. Igaz, voltak habozók, aggodalmaskodók is. A magyart már olyan sok megpróbáltatás érte. Szabadságért kitűzött zászlóját nem egyszer tiporták porba idegen zsoldosok mocskos kezei; és olyan sok szenvedés járt nyomában a vérbefojtott küzdelemnek! De hát ezek a szomorú képek csak az aggok lelki szeméi előtt vonultak el. Az ifjuság szívét a szabadságért való harcra dagasztotta s alig akadt sorában, a kinek eszébe jutott volna időt venni magának a fontolgatásra...

Nemes és nemzeti Zeyk Dániel is azok közé tartozott, akiknek lelke elborult a haza sorsán s egyben kincs kétség gyötörte a szabadság harcának kimenetele iránt. Nem csoda, hogy deli fiá, szeméfényét nehezen bocsátotta a harcolók sorába s minden ékesszólását elővette, hogy háza, neve örökösét más elhatározásra bírja.

Véres csataképeket rajzolt az ifju elé, s a háboruk borzalmait a legrikítóbb színekkel festette.

— És ha fogságba jutsz? — kérdezte az apa elfojtott hangon. — Erre is el kell készülnie lened fiam...

Az ifju egy pillanatig gondolkodott, de aztán csakhamar hátraszegte fejét és dacosan mondta:

— Nem jutok fogságba...

— Azt nem kérdik tőled, fiam — vélekedett az apa szemoruan és halkán, mintegy magának mormogta:

— Mintha bizony hosszas tárgyalásokat folytatnának azzal, aki a körmük közé kerül, hogy vajjon mi a véleménye a helyzet szignaturájáról?

Az ifju megértette a rejtelmes szavakat s mig szelid szeméi egyszerre valami mondhatatlan fénytől ragyogtak, a megegyződés igaz hangján felelt, szintén mintegy magának:

— Akárhogyan lesz; az utolsó szó az enyém lesz...

Az a töpördött kis szürke emberke, kit első pillanatra az erdélyi urak penzionált embernek, Pucher osztrák generális pedig „alte trotlinak” nevezett, amint átlépte a Királyhágót, csodadolgokat művelt. Piski, Nagyszében, Szélindek, Brassó és a többi csatamező mind-mind a magyar fegyverek dicsőségéről és Bem apó tüneményes vezéri tudásáról tettek tanuságot.

*) Ma 61 éve, hogy Petőfi meghalt a segesvári ütközetben.

Pár hónap alatt megtisztította Erdélyt osztráktól, oroszoktól s visszaadta az anyaországnak. Fajdalom, a derék munka után Erdély még sem élvezhette az édes pihenést. Hegyvögy ontotta magából az ellenséget, ugyancsak a bércecs földnek a szülőitei. S amiként ritkultak Bem apó vitéz hadsora, abban, sőt hatványozottabb mértékben szaporodott az ellenség.

A maroknyi magyarság titáni harcot vívott. A székelyek, Bem apó „fiai”, hűséges elszántsággal védtek lépésről-lépésre azt a sok vérrel áztatott szentföldet, melyet egy ezredéven át Hadur segédelméből magukénak hittek, s mely fölött most idegen akarja gyakorolni a birtoklás jogát. Hát elfordította volna tekintetét Hadur az ő népéről?

Ugy kell lenni. Odaát az anyaországban is hovatovább kezdett elhomályosulni a honvédfegyverek harci dicsősége. Osztrák, rác, tót mellé edaszegődött ellenségnek a hatalmas muszka is, harc-edzett jól felszerelt hadsereg, melylyel szembe a fiatal, tüzkeresztésen még alig-alig átesett honvédek csak szabadságért dobogó szívüket szegezhettk. . . . A 49-iki dicsőséges tavaszi hadjárat úgy Erdélyben, mint az anyaországban kedvezőtlen fordulatot vett, úgy hogy Budavár bevétele után az eddigi támadó magyar sereg majdnem minden pontban már csak a védelemre szorítkozhatott.

Ilyen körülmények közt Bem, aki, maroknyi seregével képtelen volt a küzdelmet sikeresen fölvenni a minden oldalról támadó ellenséggel, arra sem számíthatott, hogy az anyaországból kaphasson segítséget. Mindazonáltal nem csüggedt; teljesen magára léven hagyva, amit vállalt, annak meg is akart felelni. És most már úgy okoskodott, hogy a stratégia teréről a diplomáciai tevékenység porondjára lép.

Julius közepén 2000 főnyi csapat élén egyszerűen beütött Moldvába, azzal a szándékkal, hogy az ottani csángókat zászlója alá szorítja, másrészt pedig a lakosságot lázadásra bírja Oroszország ellen, hogy így dolgot adjon az északi kolosszusnak.

Az ügyesen kiesztelt terv azonban egyik irányban sem sikerült s Bem apó egy szép reménnyel szegényebben tért vissza Erdélybe. Julius 28-án már Marosvásárhelyen volt s itt értesült róla, hogy Lüders orosz tábornok az egyesült orosz-osztrák sereggel a város ellen nyomul.

Bem nem sokáig habozott; összeszedte seregét és elémement a hatszorta erősebb ellenségnek. Julius 31-én kora reggel az előcsapatok már találkoztak is, mire mindkét részről kezdtek fejlődni a csatárláncok. Az ellenség csapatai a Marosvásárhelyre vezető fehéregyházai és ördögfalvi utakon foglaltak állást, amíg Bem serege a segesvári uton nézett velük farkasszemet. De nem sokáig. A hős lengyel a hirtelen elhatározás embere volt s ez jellemezte őt minden hadi cselekményénél. Minden hosszabb fontolgatás nélkül rávetette magát az ellenség balszárnyára s olyan eredményesen operált, hogy e pontról az ellenséget nem kis zavarba hozta.

Lüders teljességgel lehetetlennek hitte, hogy itt az egész magyar sereggel volna dolga. Ugy okoskodott, hogy a „yeni polyák” csak tüntet, amíg a hadsereg zöme Vásárhely felől megérkezik és csak akkor kerül ütközetre a sor. Ebben a föltevésben seregének nagyobb részével egérutat vett, hogy majd elébe megy a vélt ellenségnek és elvágja Bem seregétől. Ezalatt pedig Bem apó egyre-másra vezényelte a rohamokat s déli egy órára a fehéregyházai utat szerencsésen meg is tisztította az ellenségtől.

Ugyancsak hátrálni voltak kénytelenek az oroszok az ördögfalvi vonalon is. A délutáni órákban már már ki is csikarták hős honvédek a győzelem dicsőségét. Ekkor azonban Lüders visszaérkezett a derékhaddal. Most már tisztában volt a helyzettel. Mi volt neki a maroknyi honvédsereg?

Először is az osztrák dzsidásokat vezényelte rohamra, ezeket azonban derék huszáraink alaposan

visszaverték háromszor is. Lüders kicsinylősen mosolygott a szövetséges lovasság illetén kudarcán, aztán összes kozákjait rohamra vezényelte. Hát ennek az erőnek ellentálni az amugy is kimerült s számra is csekély honvédlövasság már nem volt képes. Hátat fordított az ellenségnek, miáltal m gbon-totta a még derekasan küzdő gyalogságot is.

A harc sorsa ezzel eldőlt. A honvédsereg aprócseprő csoportokra szakadozott és hanyatt-homlok futott, ki merre látott. Egy osztály Mátyás-huszárral még eltermett valahonnan, hogy a gyalogságot úgy-ahogy fedezze, de a fergegként rohadó kozákok csakhamar ártalmatlanokká tették őket. Lüders messzilátón szemlélte az ádáz küzdelmet és ekkor egy, minden igaz katonának gyönyört adó kép vonta magára a vezér figyelmét:

Már csak egyenkint szállingóznak a futó honvédek, nyomukban az üldöző kozákok. De egy daliás honvédhuszárral egymaga utjukat állja s jobbra-balra halálos csapásokat osztogat széles kardjával. A marcona, félelmet nem ismerő kozákok is megdöbbenve eresztik le pikájukat e hősiességet felülmuló küzdelem láttára, mintha azon elmékednének, hogy vajjon nem valami földöntúli, sárkányt ölő vitézzel van-e dolguk?

— Igazi gladiátor — mondta Lüders a körülötte álló tisztetekhez fordulva.

Aztán intett a segédtisztjének:

— Őrnagy úr, nyargaljon lóhalálában, mig nem késő és bírja megadásra azt a derék katonát.

Az őrnagy szélvészékként röpült a küzdő csoport felé s már jó távotól kiáltotta a kozákoknak, hogy csak a védelemre szorítkozzanak, a honvédek egy hajszála se gőbüljön. Így történt. A kozákok keresztbe fektették maguk előtt hosszonyelű pikáikat, hogy felfogják a honvéd sűrű csapásait, amelyeket irgalmatlanul osztogatott, mignem széles kardja valamivel a markolaton felül kettétört s pengéje sebes röpében megint harc képtelenné tett egy kozákot. Aztán csonka kardját suhintotta egy másiknak a mellébe, aki menten lefordult toporzékoló lováról.

— Kapitány ur! — kiáltozott közeledve a kozák őrnagy — adja meg magát, nincs értelme az egyetlen küzdelemnek... már fegyvere sincs.

— De van! — válaszolt édes hangon a honvéd s nyeregkapájából finom művi pisztolyt húzott elő, melyet neki szegzett az orosz tisztnek.

— Ez nem jött zavarba, hanem jóakaratu hangon ismételte:

— Adja meg magát kapitány ur! Ön megtette a kötelességét. A további küzdelem istenkisértes, biztos halál...

— Inkább halál, mint fogság! — felelt a honvéd határozott hangon és maga felé fordította a pisztolyt.

— Ez az utolsó szava?

— Ez!

És eldőrdült a pisztoly. A honvéd élettelenül hanyatlott le lováról. Ugyanebben a pillanatban a szemközti levő kishalomról imbolygó, meg-megrokkoló léptekkel támolygott le egy másik honvédtiszt. Fedetlen fejjel, mellén szétnyitott atillával, mely alól piros vér serkedezett, nyitott galléru fehér ingéből. Nem volt kard az oldalán, de jobbkezében fehér lapot szorongatott görcsösen, mintha testamentumát tartalmazná, mit azalatt vetett papírra, mig bajtársa, Zeyk Domokos vívta titáni harcát a kozákokkal.

Igen nehezen jutott el a zöldelő kukoricához. Itt megfordult, hogy még egy bucsupillantást vessen ama táj felé, ahol bajtársa élettelenül feküdt a puha fűszőnyegen.

A nap éppen utolsó sugarait szórta az elnémult csataterre. Egyik sugár bearanyozta az ő halvány arcát is, amelyen a fájdalom helyett szinte elégedett mosoly tükröződött, mintha azt akarná kifejezni, hogy: „ő” már megdicsőült!...

Aztán megfordult és támolyogva még néhány lépéssel tovább vonszolta nehezen elszálló lelkét.

A nyári alkony lassan ráborult a tásra. Némaság borult a segesvári csatamezőn, a csak néha-néha váltakozott a szelid szellő szárnyán egy-egy halálhörgés — mélységes sóhajtással . . .

A szétszórta honvédsereget Bem apó másnap reggel valahogyan mégis összeszedte. Ördögfalván tul egy tiszáson tartott szemlét megtizedelt honvédek. Komorság ült az öreg harcos arcán, de ez még korántsem jelentette a kétségbeesést. Oh nem! Bem apó ezt az állapotot nem ismerte.

Csodálatos módon menekült meg az egyetlen harcából. Két lovat lőttek el alóla. Aztán egy rozoga szekérbe vetette magát, az meg felfordult és az öreg egy árokba gurította. Arról, hogy vele bibelődjenek, szó sem lehetett, mert a vészes fergetegként száguldó kozákok maguk előtt mindent letaroltak.

Egy menekülő huszár azonban megjegyezte a helyet, ahol Bem apó összezsugorodva fekszik.

— Oh, csak ne vennék észre a kutyák — morgta maga elé . . .

De a kozákok észrevették; azonban nem is álmodták, hogy kit takar az a szürke köpönyeg ott az árokban. Azt hitték halott és tovább rohantak.

Mikor aztán minden elcsöndesült, ez a derék huszár maga mellé vett még három bátor legényt és az éj leple alatt elindultak megkeresni az ő „apjukat“. És meg is találták ép egészségben, az öreg kitünően szimulálta a halottat. Ez volt a megmentője . . .

De azért a csatavesztés fölött való bosszúságát valahogyan mégis csak ki akarta önteni. Már meg is mozdultak ráncos ajkai, hogy valami kemény dorgatoriumot dörögjenek, mikor egyszerre meghökkenve kiált föl:

— Hát Petőfi? — Hol van Petőfi őrnagy?

Senki sem felel. A tisztek fájdalmasan néznek össze. Tudja mindenki, hogy Bem apó milyen rajongó szeretettel csüggött a haza lánglelkű poétáján, az ő becézett „fián“.

— Uraim! — ismételte a vén katona remegő hangon — szóljanak, senki se tud Petőfiről?

Ismét esdnd. Nem felel senki . . . Bem apó lehorgasztja szürke fejét. Egy pillanatig némán mered csillogó, apró szemével maga elé, aztán pedig szörzoru tekintetét körüljártatva tisztjein, rezignáltan szól:

— Uraim! Hogy a segesvári csatát elvesztettük, ezt a csorbát még kiköszörülhetjük. De a Petőfi elvesztét — soha! . . . Kovács János.

VÁROS ÉS MEGYE

Sorozások Aradon. A honvédelmi minisztériumtól ma leirat érkezett a városhoz, amelyben a minisztérium a sorozások megtartását elrendeli. A leirat figyelmezteti a törvényhatóságot, hogy a sorozásokat augusztus 8. előtt nem lehet kezdeni. E rendelkezésnek megfelelően a sorozásokat Aradon aug. 16., 17., 19. és 22-én tartják. Aug. 16-án az első korosztálybeli 1—250. sorszámú hadkötelesek, 17-én az első korosztálybeli 250-nél magasabb sorszámú hadkötelesek, továbbá a második korosztálybeliek, 19-én a harmadik korosztálybeliek, 22-én pedig az engedélyes idegenek kerülnek sorozás alá. A sorozó bizottság polgári elnöke Varjassy Lajos polgármester, előadója Kádás Kálmán főjegyző, jegyzője Nagy Ottokár katonai ügyi tanácsos, orvosa Tisch Mór dr. tisztifőorvos.

Szünet előtt.

— A politika hírei. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

A képviselőház tulajdonképpen már ma befejezhette volna működését, ha a konzuli biráskodás meghosszabbításáról szóló javaslat napirendre került volna. Hogy a javaslatot ma nem tárgyalhatták, annak az az oka, mert senkise gondolta, hogy az 560 milliós beruházásokra vonatkozó javaslatot a Ház olyan rövid idő alatt, alig egy órai vita után elfogadja. Hétfőn a képviselőház rövid ülést tart, amelyen a konzuli biráskodásról szóló javaslatot valószínűleg egyhangulag fogják elfogadni. Ezután a képviselőház még egy formális ülést tart és az üléseket elfogják napolni szeptember 26-áig vagy 28-áig. Ezt a terminust még pontosan nem állapították meg. Az újra összeülő Háznak első teendője lesz a delegáció tagjainak megválasztása. A delegációs ülések valószínűleg október végén, vagy november elején lesznek Bécsben.

Mai híreink ezek:

Az utolsó ülés.

A képviselőház a nyári szünet előtt hétfőn tartja az utolsó érdemleges ülést. A főrendiház bizottságai hétfőn délután tárgyalják a képviselőházban elintézett törvényjavaslatokat. A főrendiház csütörtökön tartja ülését, amelyen ezeket a javaslatokat fogják elintézni.

A nemzeti munkapárt értekezlete.

Budapestről jelentik tudósítónk: A nemzeti munkapárt ma este 7 órakor értekezletet tartott Perczel Dezső elnöklésével, amelyen a kormány képviselőjében Lukács László és Székely Ferenc miniszterek jelentek meg. Az értekezlet tárgya a konzuli biráskodásról szóló törvényjavaslat volt, amelyet Blanár Béla előadó referádája és Székely Ferenc igazságügy-miniszter rövid hozzászólása után a párt egyhangulag elfogadott. Montbach képviselő indítványára elhatározták, hogy a párt minden tagja képviselői fizetéséből tíz koronát adományoz a szolnoki dobokai viharhárosultak felszólására.

Karácson Lajos államtitkár programbeszéde.

Tudvalevőleg Versecen Karácson Lajos államtitkárt léptették föl. Karácson Lajos holnap reggel érkezik a fővárosból Verece, hogy programbeszédét megtartsa. A jelölt kíséretében jönnek Székely Ferenc igazságügy-miniszter, Hazai Samu honvédelmi miniszter, Gromon Dezső titkos tanácsos, volt honvédelmi államtitkár, továbbá Solymossy Ödön, Podmaniczky Endre báró, Németh Károly, Szevitovszky Béla, Huszár Károly, Dániel Pál, Nemesény Mihály dr., Bogdán Zsivkó, Popovits István és Telecsky Kristóf országgyűlési képviselők. A verseci nemzeti munkapárt méltó ünnepek közepette fogadja a vendégeket. Reggel nyolc órakor érkezik meg a vonat, amelylyel a vendégek érkeznek. A programbeszéd délelőtt fél-tizenegy órakor lesz a Glückmann-féle Vigadóban. Déli egy órakor a Hungária-szállóban diszebed lesz.

A főrendiház ülése.

Budapesti tudósítónk jelentik: A főrendiház bizottságai hétfőn délután négy órakor ülnek össze, hogy a képviselőházban elfogadott tör-

vényjavaslatokat tárgyalják. A főrendiház ülésének ideje még nincs pontosan megállapítva, de valószínű, hogy csütörtökön délelőtt lesz.

Návay utja.

Budapestről jelentik tudósítónk: Návay Lajos, a képviselőház alelnöke ma földéaki birtokára utazott. Návay augusztusig marad birtokán, aztán pedig az interparlamentáris konferenciára Brüsszelbe utazik.

A bán nem tárgyal a koalícióval.

Zágrábból jelentik: Tomasics horvát bán, aki az éjjel tért vissza Budapestre, megbízható forrás szerint nem hajlandó a koalíciónak a választatban kifejezett álláspontját elfogadni. Ha a koalíció nem változtatja meg felfogását a személyi kérdésben, úgy válságos helyzet állhat elő. A viszonyok további alakulása attól függ, vajjon a koalíció hajlandó-e álláspontján változtatni.

Robbanás

a beocsini cementgyárban.

— Tizennégy halott, számos sebesült. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 30.

A beocsini cementgyárban ma délelőtt óriási robbanás történt, amely számos áldozatot követelt. A gépházban az egyik kazán explodált, ez rombadöntötte a gépházat, amely maga alá temette az ott dolgozó munkásokat. Eddig tizennégy halottat és számos sebesültet huztak ki a romok alól.

A rémes szerencsétlenségről az alábbi táviratok számolnak be:

Ujvidekről jelentették, hogy a beocsini cementgyárban ma délelőtt fél tíz óra tájban az egyik gőzkazán felrobbant a rettenetes pusztítást vitt véghez. A szerencsétlenséget még növelte az, hogy a nagy kazán explodálása következtében a kazánház is rombadöntött. A detonáció oly váratlanul érte a kazánházban dolgozó munkásokat, hogy idejük sem volt a menekülésre és sokakat a robbanás ölt meg, többen pedig a kazánház romjai alá kerültek.

A mentési munkálatok azonnal megkezdődtek. A romok alól először négy halottat és öt sebesültet huztak ki. Délig még két halott került elő a romok alól. A sebesültek közül is négyen meghaltak. A halottak száma egy félóra múlva ketővel szaporodott. A romok alól kihuzott sebesültek állapota oly súlyos, hogy kevés remény van a felépülésükhöz.

A mentéshez kivonult egyik orvos, aki néhány évvel ezelőtt a gyár orvosa volt, megállapította, hogy a robbanásnak tizennégy halottja van. Attól tartanak, hogy a romok alatt még számos halott és sebesült van.

A gyár vezetősége felolvasta a munkások névsorát. Több, mint száz munkás nem jelentkezett, azonban nem hiszik, hogy annyien elpusztultak volna; abbana véleményben vannak, hogy a munkások remületükben elbujdostak.

Későbbi jelentés szerint az orvosok azt állítják, hogy a halottak száma még növekedni fog Ujvidék főkapitánya, akit a szerencsétlenségről táviratiag értesítettek és sürgős orvosi segílyt kértek tőle, nyomban hat orvost küldött a szerencsétlenség helyére, akik aztán kezelés alá vették a sebesülteket.

A gyár igazgatósága a katasztrófa okáról a következőket mondotta:

— A katasztrófa közvetlen oka a túlhevítő felrobbanása volt. Ennek folytán a túlhevítővel kapcsolatos kazán is felrobbant. Ez elpusztított három másik kazánt és a szomszédságukban levő műhelyeket. A robbanás követ-

kezében meghalt 1 gépész, 3 fűtő, 4 géplakatos, míg egy fűtő hollétét nem tudják. Súlyos sérülést szenvedett egy felügyelő, két lakatos és 15 mestermember.

Szegényszalmaözvegyek

Kedves papa!

Először is a mama nevében bocsánatot kérek, amiért nem ő ír neked, de az ut izgalmai és az itteni izgalmak annyira megviselték, hogy egészen beteg lett... Tudom nagy tapintatlanság volt tőlem, így kezdeni a levelet ahelyett, hogy kellemes, szerencsés időérkezésként kezdtem volna a referálást. Ne haragudj kedves papa, hogy eltávozásunk óta csak nyolc nap után adunk életjelt magunkról, de hidd el édes papa, hogy ez csupán tapintatlanság történt... Ugyanis már az utunknál megkezdődtek a kellemetlenségek. Ugy zsufolva voltak a fülkék, hogy mama a folytonos tyukszemére való lépkedéstől idegrohamokat kapott és közben az én karomat csipkedte, amiért nem tudtam elérni azt, hogy egy ur átengedte volna helyét... Hát istenem, csak nem könyörögtem lánylétemre a férfiaknak, hogy adjanak egy kis helyet. Én nem tehetek róla, hogy ezek a mai férfiak olyan neveletlenek...

Agyoncsigázott tagokkal megérkeztünk. Itt ért aztán egy igazi nagy meglepetés. Az a szoba, amit mi már két hónappal ezelőtt kivettünk, és amiről az öreg Máli néni oly elragadtatással írt, az egy valóságos odu. Dohos, sötét és a butorzata rettenetes. Jaj, papa, azt hittem, hogy rögtön összeesek, mikor beléptem ebbe a szobába. Másnapreggel mamát úgy kellett felöntöznöm, egész nap borogatásokat rakott a fejére, megártott neki a szoba levegője... Most már valahogy beletörődöttünk és vigasztaljuk magunkat azzal a tudattal, hogy hisz ez csak ideiglenes állapot... Mama folytonos rosszulletét az okozza leginkább, hogy nem hívhatja meg az ismerősöket egy-egy vasárnap délutánra. Én is úgy váltam el Balázs Kláritól, hogy egy-két napot itt fog nálunk tölteni, de ez lehetetlen... Nem blamirozhatjuk magunkat. Nincs itt semmiféle szórakozás. Unalmas, fád hely.

Majd legközelebb többet, édes papa. Mama csókoltat, én pedig csókolom kezeidet. Leányod
Blanka.

Apropo! Küldj pénzt édes papa, mert itt háromszor annyi kell nekünk, mint Pesten.

(Blanka levele barátnőjéhez):

Édes Klári!

Talán haragudni is fogsz reám, amiért elutazásom óta csak most írok, de hidd el kedvesem, hogy az ember sokszor önkénytelenül is megfélekedezik legkedvesebb kötelességeiről. Hogy, hogy érzem magam? Tudod, erről csak élő szavakkal lehetne igazán beszélni, mert sok apró, édes epizóddal gazdagodik lányéletem... Ezen talán nem is fogsz csodálkozni, mert ilyen kellemes nyaralóhelyen az embernek oly sok alkalmja van megédesíteni napjait. Kitélik itt bőven a szórakozásból. Van itt tennisz, hatalmas uszoda, korzó és a mi a fő, nagyon kényelmes lakásunk van. Oly boldogság itt az élet Klárim. Még csak pár napig leszünk itt, anyus Abbáziába akar utazni. Eléggé sajnálom ezt az édes helyet. Csókol.
Blankád.

Drága férjem!

Bajban vagyunk. Blanka barátnőjétől ma levelet kaptunk, hogy meg akar látogatni bennünket mielőtt Abbáziába utazunk. Előtte

zavarosak e sorok, tudom, édes férjem. A dolgot mindjárt meg fogod érteni. Szegény Blanka azt hazudta levélben barátnőjének, hogy innen pár nap múlva Abbáziába megyünk. És pedig azért hazudta szegény, nehogy eszébe jusson neki ide jönni. És most tessék. Jön tőle a levél. Rettenetes lelkiállapotok közt vagyunk. Az izgalmból nem fogyunk ki... Kérlek édes férjem, nagyon kérek, menj el ehhez a lányhoz és mond meg neki, hogy mi már a mai napon Abbáziába mentünk. És kérlek még jó uram, küldj 800 koronát, hogy a mai napon tényleg felülhessünk a vonatra, mert mikép higye el az a lány, hogy mi csakugyan ott vagyunk, ha nem kaphat onnan tőlünk egy aniz-kártyát...

Szeretve csókol hü feleséged.
Lia.

A titokzatos

milliomos asszony.

Fischer Eliz századik pöre. — Új jótékonytervek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30

A századik pört, — ha hiteles a statisztika — tárgyalta le tegnap Fischer Eliza, Aradnak egyik legnevezetesebb asszonya. A pörein kívül három dolog révén érdekes: a milliőről, a melyeket egész szegényes sorsban kezdett gyűjteni, a nagy vagyonához képest egyszerű, szegényes életmódjáról és filantropiájáról.

Valaki, akinek egész vagyona jótékony intézményekre jut, tiszteletet érdemel, még ha akármennyi furcsasággal van is egyébként összenőve. Sokan rossz néven veszik tőle a pöreit, mások meg azt, hogy a kényelme, vagy talán a babonája kedvéért (új házba költözni rosszat jelent) a város főterének közepén hagy egy darab zsiadelyes háztöredéket. De mindezeket bizonyára el kell nézni annál, aki egész életén át szívós munkával, magától mindent megvonó fősvénykedéssel vagyont gyűjt, hogy ez a vagyon halála után az árvák, segélyre szorultak gyámolítására szolgáljon.

Szinte csodálatosan egyszerű ez az életmód. Fischer Elizának, több millió tulajdonosának ma sincsen cselédje; maga főz, mos, varr, sőt — hetven esztendő kora ellenére — maga surolja föl a lakása lépcsőit. Mikor azt kérdezik, hogy mért nem vesz cselédet, ezt feleli:

— Cselédek? A cselédek csak arra jók, hogy meglopják az embert!

A lakása különben elég kényelemmel, sőt izléssel van berendezve. A lakás egyik szekrényében vannak az aktái, amelyekben bámulatosan friss emlékező tehetséggel és biztossággal ismeri ki magát. De néha panaszkodik is e miatt. Valamelyik pörében az aradi törvényszék polgári felebbviteli tanácsa elé volt idézve.

— Mi a foglalkozása? — kérdezte tőle Fábrián Lajos elnök.

— A foglalkozásom?

— Igen. Háztulajdonos? — kérdezte az elnök.

— Igen, tekintetes törvényszék — felelte Fischer Eliza — én leider egy háztulajdonos vagyok.

Sokat írtak arról a pöréről, amelyet a leányárvaház miatt indított. Tudvalevő, hogy Fischer Eliza, sok unszolásnak engedve, az Aréna-épület udvari részének baloldalán fölépítette a leányárvaházat s az volt a terve, hogy az árvaházat még életében átadja a rendeltetésének. Csakhogy mire az árvaház fölépült,

Fischer Eliza azt látta, hogy az egész másként épült, mint ahogy ő akarta. Ezért nem akarta átvenni az épületet, pörbe keveredett a vállalkozóval, az iparosokkal s az árvaházat ma sem adta át rendeltetésének. A közhumor emiatt árvaháznak nevezte el ezt a szerencsétlen árvaházat.

Azok az épületet megtekintették, maguk is azt mondják, hogy az beosztásában nem a legügyesebb építészeti alkotás. Erős hibái vannak az ékezőknek, a közös fürdőknek és más épületeknek. Csakhogy ezért a vállalkozó a tervezőre bántja a felelősséget, a tervező pedig arra hivatkozik, hogy Fischer Eliza a városhoz benyújtott tervek, a melyek szerint az épület elkészült, sajátkezűleg aláírta s látható, hogy mit ír alá. És miután a tervek csakugyan alá vannak írva s Fischer Elizának építés közben is látnia lehetett, hogy mi készül, marasztalják el rendre a bíróságok az árvaház alapítóját.

Amilyen szívós volt a vagyona megszerzésében — kicsi ecetgyár volt a vagyona alapja — olyan makacssággal folytatja a pöreit. A századik pört a tizenharmadik ügyvéd nyújtotta be, akivel összekötésben áll. Ha valamelyik ügyvédje fölvilágosította, hogy a pört nem lehet megnyerni, rá ripakodott:

— Maga félre akar vezetni engem, mint a többiek. Nem baj, találok majd más ügyvédet.

S ebben az egyben igazsága van neki.

Sokan azt tanácsolták Fischer Elizának, hogy ha már nem akarja az „elfuserált” árvaházat eredeti rendeltetésének átadói, alakíttassa át lakásokká, s az udvar másik oldalán építtesse föl az árvaházat úgy, a hogy eredetileg tervezte. A mennyibe a pöreit eddig kerültek, abból már kitelt volna az átalakítás. Szó sincs róla, — mondja ő. — Előbb az igazságnak ki kell derülni — akkor az épületet le kell bontani, s a helyén úgy építeni, a hogy azt ő akarta.

Hanem azért ez a pör nem vett el semmit abból a szép elhatározásából, hogy a vagyona humánus intézményekre maradjon. Szinte állandóan foglalkozik a tervekkel, hogy milyen intézménnyel tudna a legjobban megszorgotlakkal a legtöbb jót gyakoroltatni. Valamikor azt tervezte, hogy a leányárvaház mellé, a szemközti levő udvari telken elaggott nők menhelyét létesíti. Ujabbban, hír szerint, szanatóriumot akar alapíttatni szembetegek gyógyítására, amelylyel kapcsolatosan asyllum enne a gyógyíthatatlan vakságban szenvedők részére.

Csakhogy ezt biztosan nem tudni. Bizalmasai sincsenek s a terveibe keveset avat be. Azelőtt egy-egy kis diákot tartott, akinek pár forint havi fizetésért tollba mondta az irnivalóit. Most talán ilyen szekretáriusa sincsen.

Néha az utcán is látni, fekete főkötőjével. Frissou, csak kevéssé görnyedten jár s látogatja a régi ismerőseit, akik előtt a „mai világ” pazarlásairól beszél.

SPORT.

+ Kirándulás Menyházára. Augusztus 20-án, Szent István napján kirándulás lesz Menyháza fürdőbe. A kirándulás külön vonattal csak akkor lesz megtartható, ha a jelentkezési határidőig, azaz augusztus hó 16-áig 120 résztvevő jelentkezik. Résztvételi díj 7 korona, nem tagnak 9 korona. Ezen összegben a különvonat költsége és a menyházai ebéd díja foglaltatik. Menyházán a kirándulók tíz órát töltenek. Jelentkezni lehet Bloch H. és Kerpel Izó könyvkereskedésében.

Nyári érdekességek.

— Az elhagyott Margitka. — Dupla válópör. —

(Budapesti tudósítónktól.)

Egy ártatlan kis egyhónapos csecsemőt tett ki ismeretlen mamája a híres Józsefváros Déry-utcájában egy ház bejárójába. A szomszédos házban meghallották a gyereksírást. Egy jószívű néni rögtön fölemelte a síró porontyot a kapuból és nem igen sikerült a pólyásbabát elcsendesíteni. Sirt a szegényke keservesen, mintha csak a hűtlen mamáját hívogatta volna.

Az említett jószívű néni, ahogy a mesékben írva nagyon megnézte a gyermeket, lecsókolta sűrű könyeit és megkérdezte:

— Kis babuska, drága kis baba, — ki vagy te és hogy kerülsz ide?

A csecsemő azonban nem felelt, bambán nézett, csak sirt, majd nevetett és egyáltalában nem volt tisztában a furcsa helyzettel. Nem tudta mi történik most vele, fogalma sem volt arról, hogy mi lesz a folytatás. Pedig kár volt, hogy nem tudott beszélni!

A házban van egy fűszerüzlet, ahol megadták az első fonalat a rejtély kiderítésére. A tulajdonos szerint kora reggel megjelent az üzletben egy fiatal, fekete-hajú nő, akinek a karján látta a talált gyermeket. Az anya rendkívül izgatott volt és ebből következteti a fűszeres, hogy a nő egy megdöbbenéssel pillanatok alatt hagyta el a gyermeket.

A kereskedő rögtön rendőrt hívott. A törvény embere elvitte a babát a rendőrségre, ahol valósággal becézgették a kis csöppséget, akinek ügylőszük tetszett az uniformis (már ilyen korán!) Az ártatlanság nyakában fölfedeztek egy cédulát, amelyen kusza betűkkel a következő fölírás volt:

*Ez a kis lány Margitka.
Aki megtalálja, vigyázzon rá!*

Ebből a fölírásból bizony nem igen tudta a rendőrség megállapítani a tényeket. Margitka, az nem elegendő, hogy az anyát kiderítse. Ujra kihallgatták a fűszerest, aki azt állítja, hogy az üzletében megjelent nőt több ízben látta mint vevőjét, de kizártnak tartja, hogy egy olyan fiatal leánynak gyermeke volna. Nagyon valószínű, hogy az a nő, aki a gyermeket kitétte, nem az igazi mama, hanem a szobalánya a Margitka anyjának, aki csak végrehajtója volt a kegyetlen anyai ítéletnek. Most ez irányban nyomoz a rendőrség.

Egy elegáns urinő a napokban beállított egy váci-utcai előkelő ékszeres boltba. No, ne tessék megijedni, nem kleptomániáról lesz szó. A keféskedő előzékenyen fogadta vevőjét, aki egy értékes, modern briliáns gyűrűt akart venni. A választás gyorsan megtörtént, mert a nő kiválasztotta a legszebbiket. Rögtön föl is próbálta. A régi gyűrűjét levette és annak a helyébe tette az újat. Pár percig gyönyörködött az értékes holmiban, miközben teljesen megelégedett az előbbiről, amelyet letett az asztal üvegtáblájára. Kifizette az ékszert és eltávozott. A kereskedő nem vette észre a régi gyűrűt, mert az az asztal sarkán húzódott meg.

Bejött egy másik vevő. Ez egy férfi volt. Egy zsuzsuval akarta feleségét meglepni. Amíg a kereskedő megfordult, sikerült a gyűrűt elcsennie. Megvette a zsuzsut is és boldogan sietett haza feleségéhez a dupla ajándékkal.

Az első nő otthon ijedt-n konstata, hogy a régi gyűrűje elveszett. Azonnal visszament az ékszerüzletbe, ahol semmit sem tudtak a dolgról. Nem mert szólni a férjének. De an-

nál nagyobb volt a meglepetése, amikor férje kijelentette, hogy a válópört megindítja. Ugyanis az említett gyűrűt a férj egy kellemes pástör-órán fölfedezte egy más nő ujján. A megszeppent hölgyecske hosszú faggatás után bevallotta, hogy a gyűrűt a férjétől kapta.

Most elővették a második számú férjet, aki persze nem vallotta be a lopást, hanem azt mondotta, hogy kapta az első számú nőtől. Most már világos volt, hogy a férjek — akik különben jó barátok voltak — egymás feleségeit szerették el.

Kedves kis hecc, az bizonyos! Egy kalap alatt mindjárt két elválásban is van részük.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután A páholy, vizjáték. Vendrey Ferenc és Tapolczai Dezső felléptével. Este: Zsirus ügy. bohózat. Vendrey Ferenc és Tapolczai Dezső felléptével.

* A dühöngő művészet. Hogy kisebb vidéki városokban hogyan virágzik az ugynevezett színművészet, arra szolgáljon például a Lugoson megjelenő „Kraessósörényi Lapok” ban megjelent s alább olvasható újdonság:

„Rendőri hír. (Chanteclair és művészestély.) A múlt vasárnap estéjén egy Bányász Vilmos nevű, állítólag aradi illetőségű egyén vezetésében négytagú szövetkezet tört rá Lugos város színpadon és nézőtérén gyanus gyakorlottsággal teremtett félhomály leple alatt megmártotta életlen szellemének otromba dikicsét a tisztesség, a jóízű és józan ész lágyékában. A merénylet célja egész világosan egy kis pénzszerezés volt, tervét azonban a térség ördögi hegyetlenkedések közben hajtotta végre. Páratlan hatású kínzó eszközök közül, hogy csak néhány irtózatot említsünk: Jókai Lengyelek fehér asszonya e. költeménynek elszavalása eredeti párisi megjelenítéssel; 2. egy nő éneke; 3. még egy nő éneke; 4. egy ur malackupléi; még egy ur serdültebb korbelt malackupléi; 6. az utóbbi ur állandó hülyeségei; 7. Chanteclair óda; 8. Chanteclair-dialog, előadva egy ur által stb. — rémes satöbbi. És mindez zenekísérettel történt. A közönséget, melynek idegein az árvizkatasztrófa óta valóságos fásultság konstatálható, teljesen leverte a vandáli pusztítás. A rendőrség a tetteseket futni hagyta.”

* Kapuzárás a színházban. Holnap játszanak utoljára a nyári színházban. A színtársulat két hónapra nyári állomáshelyére, Hódmezővásárhelyre megy. Az igazgatóság az utolsó napot kellemessé akarván tenni, a két vendégművészt, Vendrey Ferencet és Tapolczai Dezsőt lépteti föl, akik kedvencei az aradi közönségnek. Holnap délután félhét órák mellett a Páholy című pompás bohózat van műsoron a legjobb szereposztásban. Este pedig a Zsirus ügy kerül színre. Ebben a darabban bucsuzik az aradi közönségtől Vendrey és Tapolczai, akik egy hónapra át sok kellemes estét szereztek az aradiaknak.

* Új műsor az Urániában. Vasárnap délután mutatja be az Uránia színház új műsorát, mely ismét biznyságot fog tenni az Uránia vezetőségének kiváló műterzkéről. Csupa színes hangulatu mozgókép kerül előadásra, melyek mindegyike alkalmas arra, hogy a szórakoztatás mellett nevelőleg is hasson. A legváltozatosabb látványosságok kaleidoszkopszerű különféle jellegű jelenetek meg a vásznon, őszinte gyönyörűsége a publikumnak, mely az Urániában találja meg a legeredetibb és mindig mulattató szórakozást. 241

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

A boszuálló társadalom.

★

„Megbűnhődtem, megvezekelttem a bűnömért... remélem sikerülni fog férjem őszinte bossánát elnyernem.” Ezt a két mondatot kapom ki a szécsényi tragédia előidőzójének, Szőke ügyvédnek egy újságíró előtt tett kijelentéséből. És mi törés-tagadás, a kijelentések elkejét teljesen igaznak tartom, a másikat pedig az emberi természet szerint nagy mértékben valószínűnek. Csak hogy ezzel még aligha zárulnak le a szerelmi tragédia aktái. Mert az élet nem szeret tulozni a romantikában.

Hogy Szőkének megbűnhődött a bűnéért, ezt a magam emberi szempontjából határozottan elfogadom. Elvégre azért a néhány mámoros pillanattól, amiért a szeretője hallal lakolt, ő is eleget szenvedett lelkileg a borzalmas eset óta. Így hát nyugodt lélekkel meg is bocsájthatunk neki. De van itt egy más fórum, amelynek ítélőszéke elé kerül ez az ügy és ez a fórum nem fog olyan könnyen megbocsájtani. Ez a fórum a társadalmi felfogás, amely mindnyájunkban él és mindnyájunk erkölcsi felfogását kormányozza. Ez a társadalmi felfogás nem fogja tűrni, hogy apró, láthatatlan kicsiségű lények durva eszközökkel iparkodjanak rajta kifogni.

Mert mi volt ez a szécsényi tragédia? Ugyanaz, ami a szerelmi drámák általában. Az eset szereplői látták, hogy valahogy nem helyes a dolgok sora úgy, ahogy van, tehát megpróbálták rajta segíteni. Persze a maguk módja szerint. Az asszony — pardon — megcsalta az urát, a férj pedig lelőtte a szeretőt. Ugy korrigálták a társadalmi törvényeket, ahogy tudták. Csak az a baj, hogy nagyon rosszul tudták. Az asszony megcsalta az urát. Nem mintha erre talán valami jogalapot talált volna, hanem egyszerűen azért, mert hajtotta a vére. És valljuk be őszintén, a nemi élet terén az emberi, vagy akár állati ösztönök oly szuverénül uralkodnak, hogy a leghamarabb hajlandók vagyunk a magunk csinálta és belénk nevelt társadalmi törvényt áthágni.

A férjnek már nemcsak a nemi ösztön, hanem többféle emberi indulat és maga a társadalmi felfogás is buzdítója volt, hogy ebben a tragédiában aktív szerepet nyerjen. De mégis benne is a szekezuális érzések uralkodtak elsősorban. Nem a férji büszkeség, nem is a bosszúvágy volt az, ami kezébe adta a gyilkos fegyvert. Szőke szerette a feleségét. Felesége részéről az ellenkezőjéről győződött meg. Egy nagy tragédia áldozatának érezte magát. Egy olyan tragédia áldozatának, ami a szekezuális tekintetben legideálisabban berendezett társadalomban is előfordulna. Szerette a feleségét és nem talált viszonzásra. És a maga tragédiájáért bosszút állt — a szeretőn.

Már most igazán nem az érdekel bennünket, hogy a fennálló törvények külsőleg miként érvényesülnek, hanem hogy a társadalom a Szőkéék családi életében mint fogja magát megbocszulni. Azt hiszem, a boszu nagyon kegyetlen lesz. Az asszony azt mondja, hogy ő megbűnhődött. De ezt csak mondja. Érezni még nagyon sokáig azt fogja, hogy a kiontott vér nem a férje, hanem az ő kezéhez tapad. És érezni fogja ama bűn súlyát, amelyet nem is ő követett el. A férj pedig megbocsájt, mert a kielégített bosszúvágy után könnyű a megbocsájtás. Csak hogy valahányszor szerelemmel kö-

zeledik az asszony felé, mindig azt fogja érezni, hogy a megtörtént dolgokat nem lehet meg nem történné tenni.

Opál.

Lövöldöző fele ég.

— Félmaradt családi dráma: —

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

A budai kültelkek egyhangú világában az egymás mellett fekvő kertes házak, villák a közelség dacára olyan távolságban vannak egymástól, mintha mindegyik más-más világban állana. A fakerítésekkel körülvett telepek mintha egy-egy külön városrészt alkotnának. Alig érintkeznek egymással a lakók, csak egyben osztozkodnak: a nagy, mélységes csandben. Ezt a csendet tegnap két revolverdörrenés rázkódtatta meg. Egy elkeseredett, beteglelkű asszony fogott fegyvert az urára és kevési hiba volt, hogy nem lett a dologból komoly családi dráma.

A Keselyű ut 16. számú, kerttel körülvett villát már évek óta Hannecker Arthur műszaki tervező lakja, aki a kertet Binéth Emil-től vette meg. Hannecker negyvenkét éves ember, a „még mindig szép férfiak“ csoportjába tartozik. Ideális növésű, csinos barna ember. A német származású műszaki tervező gyakran volt uton, üzleti dolgai hol Bécsbe, hol a vidékre szólitották. A sokszor magára hagyott urias asszony átadta magát a röprengésnek és okkal, vagy anélkül, féltékenykedett rá. Azt tartotta róla, hogy Hannecker nem mulaszt el soha alkalmat, ha arról van szó, hogy vétsen a férji hűség ellen.

Hannecker ezeltől tíz évvel vette el a vele egykorú feleségét, született Siposs Lenkét. A jómódu uricsaládból való nő akkoriban özvegy volt. Egy állami tisztviselő özvegye, akitől két, intézetben nevelt gyermeke maradt. Az egykorúak között kötött házasság amúgy is ritkán szokott boldog lenni, mert míg a férfi még a negyvenes években mindig fiatal marad, az asszony, vállán ugyanennyi évek terhével, mindig öregebbnek tűnik fel. Ez az egykorúak közti látszólagos korekülönbség szolgáltatta az egyenetlenkedés indító momentumát. A családi kellemetlenkedések már ott kezdődtek, amikor feleségül vette a nőt. Ugyanis az asszony új béli férjhezmenetele által elvesztette a jogát a gyermekek örökségének kamatára. Hannecker, aki jómódu ugyan és sokat keres, szerette a pénzt és a kamatok elvesztését élénken fájlatja.

Az utóbbi időkben az asszony mindsűrűben rendezte a féltékenykedési jeleneteket. Ilyenkor Hannecker nyomban üzleti utra ment és sokszor hetekig is odamaradt. A tavasszal már oly rosszul éltek, hogy elválásra gondolt a férfi, amibe azonban a szép férfire féltékenykedő asszony semmiáron sem akart beleegyezni. Ugy látszik Hanneckerné megtudott valamit, hogy az urának nőismeretsége van, mert tegnap délből, ebéd ideje alatt elemi erővel tört ki belőle az elkeseredett szemrehányás. Heves jelenetek kergették egymást. Az asszony hirtelen felpattant ültéből és berohant az ebédlőből a hálószobába. Az éjjeli szekrényben állott a Browning-revolver; arra számítottak, hogy esetleges védelmi eszköz legyen kéznél éjjeli támadók, vagy betörők ellen. Az asszony felkapta a revolvért, beszaladt az ebédlőbe és kétszer az urára lött. A golyók szerencsére nem találta és a falba furódtak.

Hannecker a felesége karja alatt lehajolva elkapta a felesége derekát, hogy a további vérontási kísérletet megakadályozza. Ekkorra

az asszony már, kimerülve az izgalmaiktól, elájult. Majd hisztérikus ideggörcsök és síróhamok vették elő.

A zajra befutó cselédnek Hannecker azt mondta, hogy próbálgatták a Browningot és véletlenül elsült. Hannecker elhozatta kocsin az orvosát, aki megállapította, hogy az asszony a legnagyobb mérvben idegbeteg, üldözési mániában szenved és szanatóriumi ápolást ajánlott.

Hannecker kifizette a eszédeket és elküldte őket. A villát bezárták és Hannecker ma a délutáni bécsi gyorsvonattal feleségétől elutazott. Feleségét a winterbergi szanatóriumban helyezi el.

Mózes Sándor, öreg vincellér, aki Hanneckernél házmesteri tisztet is töltött be, csak annyit tud a dologról, hogy a nagysága már régen betegeskedett és gyógyítani vitték. Marabavonult asszony volt, alig mozdult ki a villából. Hannecker gyakran volt uton, de hogy volt-e köztük valami, arról nem tudott felvilágosítást adni.

KULISSZATITKOK.

„Az elvált asszony“ előadása után, mely Zsazsa aradi sikereinek sorozatát megnyitotta, Szendrey igazgató vacsorát adott a vendégek tiszteletére. A vacsora igen jó volt és a pezsgő csakhamar megoldotta a nyelveket. Leóvey, Várnay, Király Ernő és az igazgató egymást multák felül az adomázásban és úgy egy óra felé beleszólt a mesélésbe Zsazsa is, aki harsogó derűtség között mondotta el az itt következő kis históriát:

1. Hogy koccintott a miss?

— Mikor márciusban haza jöttem Londonból — kezdte a kipirult arcú művész — egy csinos fiatal angol leányt hoztam magammal társalkodónőnek. Sok pénzembe került, míg angolul megtanultam, nem akartam hát egy-kettőre elfelejteni. Miss Lany Spencer — így hívták az én angoloma — örömmel és nagy kíváncsisággal jött velem Magyarországra. Eleinte ugyan félt, mert geográfaiag nem volt teljesen tájékozva Magyarország fekvésével. Azt hitte, hogy Magyarország és Perzsia tőszomszédok és Budapest csak egy ugrásvyira van Teherántól. Mikor azonban felvilágosítottam, hogy közöttünk és Ázsia között még ott van Oroszország is és ezt Mansdorf Pouilly, a nagykövet is megerősítette, a miss eljött velem. Mondani se kell, hogy minden végtelenül tetszett neki. Eleinte ugyan szégyenkezett egy kicsit, a mikor Tótszerdahelyen szembekerült a gatyás magyarokkal és egyre azt hajtogatta, hogy ez *schocking*, ez *schocking*, később azonban megszokta és nagy buzgalommal tanulgatta a magyar népdalokat. Elképzelhetitek, hogy festettek ezek a népdalok a miss ajkán. Az „u“ betű helyett mindig „ö“-t mondott, az „e“-t meg „i“-nek ejtette. Nohát evvel a missel sok tréfát csináltunk, jót is roszat is. A legjobb azonban az volt, amikor a miss a vágvecsei öreg plébánossal koccintott. A missel ugyanis elhitettük, hogy jó magyar szokás szerint úgy kell koccintani, hogy egymás szemébe néz az ember és a nő a koccintás alatt a saját lábával megnyomogatja a vele szembe ülő férfiának a lábait. A miss nagyon érdekesnek találta ezt a szokást:

— It is very interesting, very interesting... hajtogatta, de azért engedékenyen tudomásul vette, mert nagy ambícióval tanulta a honi szokásokat.

Néhány napra rá a szomszédos Vágvecsen egy birtokos ismerősömhöz invitáltak vacsorára. Nagyobb társaság gyűlt össze és a misst is magammal vittem. Elhatároztam, hogy egy kis tréfát csináljak. A házigazdát félrehívtam és megegyeztünk vele, hogy a misst a vágvecsei plébánossal

egy ötvenhat éves urral ültetjük szembe. A házigazda belament a tréfába és csakhamar az egész társaság megtudta, hogy ugratás készül. Egyedül a missnek és Porczák bácsinak, a jó öreg plébánosnak nem volt sejtelve semmiről.

Megkezdődik a vacsora. Az előzetes megbeszéléshez híven már az első fogás után felhangzik egy felkőszöntő. A poharak összekoccannak, intek a missnek és a miss bátortalanul ugyan, de felemeli a poharát és szívélyes mosolylyal üti a Porczák bácsiéhoz. Ugy ugylátszik az instrukció második részét is szigorúan betartotta, mert látuk, hogy a derék tisztelő a füle tövéig elvörösödik.

A tréfa sikerült. Megelégedetten mosolyogtunk össze és tovább folytattuk a dolgot. Majdnem ö percenként hangzott fel egy-egy felkőszöntő, vidám koccintgatás kísérelében. A miss egy kissét becsipett; ugylátszott tetszik neki az ügy, mert nagy buzgalommal mosolygott át a plébános urra és egyetlen koccintást se mulasztott el. Szegény Porczák bácsi oda volt. Miudig jobban és jobban pirult a zavarában nem tudott mit csinálni. Végre is, mikor tén a tizenkötödik felkőszöntő következett el, a tisztelő ur hirtelen felugrott és bucsuzni kezdett.

— Hova siet kedves tisztelő ur? kérdezte a házigazda és mindnyájan körülfoztuk, hogy maradjon még egy kicsit. A miss is kérlette.

— Mister Porczák, mister Porczák, please remain here a little!

De a főtisztelő ur nem maradt.

— Nagyon sok dolgom van kedves barátom — mentegődzött. Beszédre kell készülnöm ...

Azzal otthagyt bennünket. De mielőtt elment volna, egy sokatmondó kacér pillantást vetett a missre, aki érdeklődött a pillantás jelentősége iránt.

Amikor megmagyaráztuk neki, hogy a lányomogatással becsaptam és az nem nemzeti szokása a magyarnak, leeresztette az ajkát és haragosan mondta:

— Egy jó szokással ismertettek meg és arról is kiderül, hogy csak hamisított nemzeti szokása a magyarnak.

2. Egy őszinte kritikus.

— Kolozsvári vendégszereplésem után automobilon mentem Pestre, — mondta Zsazsa. — A Hortobágyon haladtunk át, amikor hirtelen nagy szomjuság vett rajtam erőt. Megláttam messziről egy kutat és odakormányoztam a gépet. Öreg számadó juhász állott a kútnál botjára támaszkodva, de egy csepp megilletődés se látszott rajta, amikor az ördögmasinát odakormányoztam eléje.

— Kedves bácsi, nem huzna nekünk egy kis vizet? — fordultam hozzá.

— Hogyne huznék a kisasszonynak — felelte az öreg és nekigyürkőzött.

Megköszöntem neki és egy aranyat nyújtottam feléje. Az öreg elutasította.

— Menjen már a kisasszony! Csak nem fogadok el pénzt. Nem vagyok én koldus.

Imponált nekem az öreg büszkesége. Szóba ereszkedtem vele.

— Járt-e már öreg Budapesten? — kérdeztem tőle.

— Hogyne jártam volna. Most három éve is fent voltam Szent Istvánkor.

— Hát színházban volt-e? — firtattam.

— Hogyne lettem volna. — felelte az öreg. Még pedig a János vitézt néztem meg. Fain egy darab az.

— No akkor engem is látott öregem, szólottam, mert én játszottam a „János vitéz“.

Az öreg kétkedően csóválta a fejét:

— Nem lehet az, nem lehet az. Kicsit huz ugyan hozzá a kisasszony, de a János vitéz sokkal szebb volt ám magánál.

Megszüint Odilon Helén gondnoksága. A művésznek életéből.

Társai tudósítás.

Arad, július 30

A *Zeit* című bécsi lap jelenti, hogy a bécsi törvényszék tegnap *Schrötter* dr. törvényi tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, a *Girardi-Odilon Helén* művésznek felváltó gondnokságot, a legújabb elöljáró orvosszakértői vélemények alapján, megtette. E határozat következtében *Odilon* most már szabad kezet nyert körülbelül millió koronát kitevő vagyonáról való felelősségében.

Az annak idején nagy port felvert gond-
ság bonyodalmas történetét itt adjuk:

Odilon Helén az ünnepezt művésznőt szeptemberében *Innsbruckban* szerencsétlenül érte. A művésznek meghült és hogy kijuljon, forró fürdőt készített magának. Rövidesen szélütés érte, minek következtében baloldala megbénult. Orvosszakértői vélemény alapján *Odilon Helén* a neubani kerületi törvényszék provizórius gondnokság alá került. A gondnokság alá helyezés azért provizórius, mert egyrészt a törvényszéki szakértőknek több hónapi időre volt szükségük, hogy a művésznőt kellően megfigyeljék, másrészt pedig azért, mert *Odilon Helén* állampolgársága nem volt biztosan megállapítható. 1905-ben a gondnokság alá helyezésére az orvosszakértők kinyilatkoztatták, hogy a művésznek egyéniségével nem bír. Provizórius maradt azonban továbbra is az állampolgárság szempontjából, amelyet nem tudták eldönteni. Ez a dolog azért kétséges, mert *Odilon asszony*, aki *Arad*val kötött házasság folytán osztrák állampolgárrá lett, válóperének alkalmával egyúttal kérte az osztrák állampolgári kötelesség elbocsátását. *A Rakovszky Ferenc* kötött házasság folytán a művész nő tényleg osztrák állampolgár lett, minthogy azonban az osztrák hatóságok ezt a házasságot el nem ismerték, az ausztriai helytartóság végzését helyi szinten *Odilon asszonyt* osztrák állampolgárnak kell tekinteni.

1906-ban *Müller Kamill* dr.-nak, *Odilon Helén* költőnek indítványára az orvosszakértők megfigyelés alá vették a művésznőt. E megfigyelés ismét arra az eredményre vezetett, hogy a művész még mindig nem bír rendelkezésséggel, sőt egészségi állapota még rosszabbodott.

1906. tavaszán *Odilon Helén* megismerkedett *Bélával*. Innentől kezdve aztán több kísérletet tett a gondnokság megszüntetésére.

1907. decemberében *Odilon asszony*, — aki több gyógyintézetben kezeltette magát, *Gravozában Ragusa* mellett — Bécsben 1907. őszén a *Budapest* melletti *Uton* házasságot kötött *Pecio Bélával*. Házasságot a bécsi főtörvényszék nyomorúságosan jelentette ki.

1907. decemberétől *Odilon Helén* állandóan Bécsben tartózkodott. Ezen idő alatt gondnokként kérte a törvényszéktől megvizsgálást *Hostek* dr. és *Rahmann* dr. egyetemi tanácsosok több hetes megfigyelés után egyöntetűen állapították, hogy a művésznek állapota továbbra is rossz, úgy hogy már képes ügyeit maga elintézni, mindamellett nem tartják egy vagyonkezelő gondnok-

kirendelését. E vélemény alapján a bíróság a gondnokság megszüntetése iránti kérelmet elutasította.

1909. ben egy könyv jelent meg Bécsben. A könyv címe „*Buch einer Schwachsinnigen*“ és szerzőjének *Odilon asszonyt* tartották. Ugyanez év februárjában *Odilon Helén* a neubai törvényszékhez végrendeletet nyújtott be, amelyben általános örökösül *Pecio Bélát* nevezte meg. Ezt a végrendeletet több helyről megtámadták, miután a művész végrendeletképzési képességét kétségbe vonták. 1909. szeptemberében *Müller Kamill* dr. újból azzal a kérelemmel fordult a törvényszékhez, hogy gondnokoltját vizsgálják meg. Kérését több tanár véleménye támogatta. Egy hét előt azután a neubai törvényszék ülést tartott, amelyen *Odilon* kérelmét kedvezően intézték el és gondnokságát megszüntették.

Odilon Helén vagyona körülbelül 800.000 koronát tesz ki. Ebből 700.000 kor. értékpapirokban van elhelyezve, műtárgyainak és ékszereinek értéke pedig körülbelül 130.000 koronára tehető. A művész gondnoksága idején havi 1600 koronát kapott kiadásai fedezésére. De azonkívül is kapott egyes összegeket, melyeket gondnoka utalványozott. Most, hogy megszüntették a gondnokságot, vagyona ismét szabad rendelkezése alá jut. A vagyon átadása valószínűleg ez év novemberében fog megtörténni.

Dal a kabaretról.

*
Jaulus Morini holnap nyitja
meg kabaretjét Aradon.
*

Habár a láz nagy mérvben káros, — iszonyu lázban ég a város. — A férfiaknak szive dobban, — hölgyekénél sokkal jobban, — az ifju, sőt agg vad gomolyba — Morinit váltig ostromolja, — egy csöpp jegyet esengve kér, — legyen aranyhegy bár a bér. — Házakban, utcán és téren, — egyről beszélnek szüntelen, — szó csak egy tárgyról pereg, — beszél ifju, agg. gyerek.

Erről a tárgyról szól dalom, — kissé gyengén, fájdalom, — s mert minden szónál szebb a tett, — megénekellek, óh kabaret.

Ha rólad irok verseket — bevallom, több szempont vezet, — s mig tollam itt a rimet ontja, — a láb a rímek főszempontja: — versben, kabaretben, üsse kő! — a jól sikerült láb a fő.

Bőven kifejtem hát alább, — mily fontos tényező a láb.

Mi munkásemberről a kar, — a kabarethölgyeknél a láb az, mely eltart, ápol s eltakar. — A női láb rögtön leláncol, — ha feszülő trikóba táncol, — s ha lábat több szép nő emel: — ez nagy figyelmet érdemel. — Egynémely láb roppant eszes, — kivált ha a trikó feszes, — s ha látod, rögtön ráfogod — egy ilyen láb megérdemelné a hármasszavazójogot. — Csak az nem tudja, aki kába, — hogy minden egyes kabarethölgynek ily roppantul művelt a lába.

Most jöjj, játékos képzelet, — s nézzük, mi van a láb felett? — A láb után a vaddi jó, — büszkén ápolja ezt a nő, — aztán, mely izgat lomha vért: jó most a rózsalepte térd, — amelynek (minden ur belátja) — Ötszáz Kugler-süteménynél nagyobb értékű a kalácsa. — A térd fölött egy szoknya ül, — egy bájos szoknya: tiszta túll. — Egy szoknya, mely semmit se rejt, — s az ember mégse lát, de sejt. — Sejtünk e kis szoknyák alatt — nagy, óriási bájukat, — s a kabaretnél a főelem — e nagyszabásu sejtetem, — melytől a férfi lázba

jó — a szive lüktet, vére fő — s me nyek reményében sok ur — pezsgőért is sok flört leszur.

A kabaretról, valljuk be azt, — hallottunk immár több panaszt, — például többen azt beszélik, — hogy a sok hölgy ruhátlan félig. — Am eme vád, ez meg nem állhat, — mert cipő fedi be a lábat, — ami szinte lényes dolog: — a szoknya szintén ott lobog. — Nem az. fáj több urnak tehát, — hogy ruhátlan a váll s a hát: — csuf önzés rejlik hát e vádban: szeretnék, hogy ha a szereplőknek — másik fele von ruhátlan.

Aradi szobrok.

Látogatás Philipp István műtermében.

— Fővárosi munkatársunktól. —

Arad, július 30

Szeptember hónapban kegyeletes, szép ünnepély színhelye lesz Világos község. A heroszi idők e szomorú stációján szeptemberben leplezik le a szobrát *Bohusné Szögyény Antóniának*, kinek neve a Világos utáni szomorú napok annyi nagy emlékével kapcsolatos. A szobor, melyet hálás kegyelete jeléül Világos községe rendelt meg, már készen áll az aradmegyei származású *Philipp István* budapesti szobrászművész műtermében.

Érdekesnek tartottam a befejezéshez közel álló szobrot megtekinteni s felkerestem *Philipp István* műtermét a Szabó József-utca 12. szám alatt, a pompás villasorban. A természetesnél nagyobb alakú bronz-szobor ülő alakban ábrázolja *Bohusné-Szögyény Antóniát*. Könyvet tart kezében s elmélázva mereng el. Csupa nemes méltósága tiszteletreméltó nő alakja, kinek jóságos arcán ül a nagy lélek, az imponáló, s hazájáért égő, az emberi szenvedéseket megértő. Az igazi, ma már csak a multak legendáiból ismert nagyasszonyt sikerült a művész kezének megalkotnia s látszik a művén, hogy szeretettel és ihlettel dolgozott rajta.

— Igazán örültem, — mondta *Philipp* — hogy ez a megbízás nekem jutott. S nagy ambícióval igyekeztem azon, hogy az emlék méltó legyen a történelmi nevű nagyasszonyhoz. Sarkalt a mű elkészítésénél a szűkebb hazához fűződő érzésem is, mert aradmegyei születésű vagyok. A *Bohusné*hoz fűződő emlékeket ismerem, de teljesen tájékoztatott mindenről *Bohus László* ur, az ismert nevű amatőr műbarát. Többszöri érintkezésünk alkalmával művészetek alapos ismerőjét s a népek valóságos rajongóját ismertem meg benne.

Ezután büszkeséggel mutatott két tervet, melyek műtermében láthatók.

— Ez két aradi szobor lesz, — magyarázta — *Csiky Gergely* és *Fábián Gáboré*. Már megbíztak az elkészítésükkel s bár szerződést még nem kötöttünk, már is hozzá fogtam. A szép feladat is, meg Arad iránti szeretetem is siettet a munkában.

A műterem sok látónivalója közül még két mauzóleum-terv kötötte le figyelmemet. Ezekben a megrendelésekben újabb öröndetes tevékenységét láttam annak az irányzatnak, mely végre Magyarországon is kezd hódítani, hogy a temetők emlékeit a gyárilag dolgozó nagyiparosok helyett művészkezerekre bízzák.

Érdekessége a műteremnek az a nagykonceptióju terv, mely egy nemzetközi pályázatra készül. A berni nemzetközi táviró kongresszus emlékére emelendő szoborműre hirdett pályázaton vesz részt vele *Philipp*, aki remélhetőleg dicsőséget szerez majd művészetével a magyar névnek.

Kedves impressziókkal hagytam el a Szabó József-utcai műtermet, ahol egy szerényen,

csendben dolgozó művészember ihlette meg a lelket zsenijével. S kijutva a fővárosi zajos forgatagba egyre előttem van Bohus Antónia nemes arca, merengő szeme. A világ kicsinyes vásárában olyan jól esik erre a nemes lélekre gondolni.

HIREK.

A huszonöt éves Aradi Közlöny.

Az Aradi Közlöny, amely ez évben huszonötödik évfolyamába lépett, augusztus 1-én új előfizetést nyit. Az Aradi Közlönyt a közönség mindenkor komoly és megbízható szószólójának ismerte. Az Aradi Közlöny tartalmas, változatos voltát a közönség elismeri azzal, hogy támogat bennünket. Mert nekünk minden törekvésünk odairányul, hogy a közönség igényeit a gyors és pontos hirszolgálat, az események hű és tárgyilagos regisztrálásával kielégíthessük.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

helyben egy évre 24 korona,
egy óra 2 korona,
vidéken egy évre 28 korona,
egy óra 2 korona 40 fillér.

A hátralékos előfizetőket felkérjük, hogy előfizetéseiket megújítani szíveskedjenek, nehogy a lap külföldesben zavarok álljanak be.

Két útvonal a vasutól a városba.

(A városligeti fő áthidalása. — Utca-nyitás a Salacz- és Weitzer János-utca között.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 30.

Több érdekös utca-nyitási terv van mostanában napirenden, amelyek ha mind megvalósulnak, kissé meg fogják változtatni a város képét.

Egyik tervről röviden szó volt már lapunkon. A Dobó-utca, amely a Ferenc-térről indul ki és a Nádor-utcaig vezet, meg akarják hosszabbítani egészen a Munkácsi Mihály-utcaig, amely tulajdonképpen a Városliget egyik oldalát szegélyezi be.

Ez az utca-nyitási terv az a jelentősége, hogy tulajdonképpen kezdete jelentené egy hosszabb és nagy forgalmú, komoly jelentőségre váró útvonalnak. Az útvonal további meghosszabbítása, ugyanis a Városligeten túl, a városligeti fő áthidalásával és a Mitsa-utcai házak hátsó részének leépítésével, egyenesen a most épülő pályaudvarral szemközt végződne. Ez pedig forgalmi tekintetben igen sokat jelent. Ugyanis már most hangzanak, hogy a főleg egymaguk kevése arányú a jövő összes személyi és áruforgalmi lebonyolítására és a forgalom megszűntetés céljából új utcára van szükség. A tervezett útvonal, főleg a Dobó-utca felől meghosszabbítása, lenne az a mellékutca, amelynek megvalósítását azonban egyelőre megnehezítik az ott meglévő költőház, amelyekbe a fő áthidalás és különösen az útvonalba való egyes házaknak kiszármazása kerül. Mindenesetre a Dobó-utca a Városligetig való meghosszabbítása valószínűleg még fog történni. Ezzel a Dobó-utca, amelynek megnyitását eddig a Széchenyi télek kiszármazási ügye késleltette, a kiszármazás után áthidalásos útvonalra alakítják, amelynek megnyitási terv még frissebb és egyelőre még csak a legszükség körben beszél-

nek róla. Azt tervezik, hogy a Weitzer János-utca és a Salacz utca új utcával kötik össze. Az új utca a Weitzer János-utca és a Salacz utca között indulna ki, a Salacz utcában pedig a Bondi és Társa volt sörraktárának (jelenleg Lippai sörraktár) telkére érne véget. Forgalmi érdekből talán az utca nagy szükség nincsen, de enyhítene némiképpen a Salacz-utca tulságos görbületét.

Ezenkívül a külvárosokban is terveznek több utca-nyitást, amelyeknek ügye azonban még nagyon kezdetleges stádiumban van.

— Csernoch püspök útja. Temesvárról sürgönyzik: Csernoch János dr. csanádgyházmegyei püspök ma reggel, titkára, Pacha Ágoston o. kanonok kíséretében Karlsbadból a pásztorjátékokhoz Oberammergauba utazott.

— Tisza István nyaralása. Tisza István gróf augusztus negyedikén négy heti kúrára Póstyénbe utazik.

— Kaas Ivor báró betegsége. Budapestről írják: Kaas Ivor báró másiél évvel ezelőtt súlyos rákbaja miatt visszavonult a közéleti szerepléstől és azóta különböző szanatóriumokban gyógykezelte magát. Most betegsége ismét annyira elővette, hogy kénytelen volt az István-uti szanatóriumba vonulni, ahol állapota ma válságosra fordult. Életereleje folytonosan fogy és orvosai nem bíznak abban, hogy az újabb rohamokat kibírja.

— A hamburgi sakkverseny. Hamburgból jelentik: A nemzetközi sakkverseny mai tizenegyedik fordulóján Schlechter győzött Dus Chotimirszky ellen, Leonhardt Salve ellen, Marschall Spielmann ellen, Duras Tartakower ellen, Niemzovits Forgács ellen, Teichmann Jates ellen, Tarrasch Speyer ellen. A John-Alechinn mérkőzés nem fejeződött be. A verseny állása a tizenegyedik forduló után a következő: Schlechter 8 (6), Niemzovits 8 (5), Duras, Marschall, 6½ (6), Dus Chotimirszky 6 (5), Spielmann, Leonhardt, Teichmann 5½ (6), Alechin 4½ (8), Forgács, 4½ (0), Salve, Tarrasch 4 (7), Tartakower 3½ (8), Speyer 3½ (6), Schönlein, John 2½ (8), Jates 1½ (6).

— A szerajevói merénylet. Cetinéből jelentik: Azok a hazkutatások, melyeket a rendőrség a Zora és Sibadija nevű egyle eknél Bécsben és Gázban tartott, olyan nyomokra vezettek, melyeknek a segítségével sikerült Zariacsonak, aki a Varesanin tábornok elleni merényletet elkövette, egyik bűntársát felfedezni. A rendőrség ezen az alapon letartóztatott egy Laso Raskó nevű embert, amikor Antivariban elhagyta a gőzöst, hogy partraszálljon. Laso, amikor kihallgatták, kijelentette, hogy ő montenegrói lakos és Zariacot egyáltalán nem is ismerte. A rendőrség azonban a nála talált iratok alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy Laso közveszélyes ember és így egyelőre fogva tartja.

— Bojkottált kereskedők. A lefolyt választási küzdelemben talán a legélesebb harcokat Szászvároson vívták. A magyar és román lakosság minden eszközt felhasznált arra, hogy a választási harc eldőlt a magyarok győzelmével végződött, az ellentétek még élesebbek lettek. S ezt nemcsak a társadalmi érintkezésben juttatták kifejezésre, hanem a különböző nemzetiségi kereskedőket bojkottálták. Hogy ez a mozgalom nem rövid életűnek ígérkezik, mutatja az, hogy a magyarok között felmerült az az eszmé, hogy Szászvároson szövetségi alapon vásárcsarnokot létesítenek s most ebben az ügyben aradi vállalkozókkal lépnek összeköttetésbe, mert Aradról szándékozzák beszerezni a szükséges piaci árukat.

— Megsemmisített utcakeresztelés. A városi törvényhatósági bizottság 1909. évi június 9-én hozott határozatával kimondta, hogy néhai Spitzer Ignác emlékének megörökítése céljából a Nádor-utcat Spitzer Ignác-utcának nevezzék el. Ezzel a város törvényhatósága mintegy háliját akarta leróni néhai Spitzer Ignác iránt, aki kétmillió korona vagyonát Aradon létesítendő jótékonycélu intézmények céljára hagyományozta.

A közgyűlési határozatot tudvalevőleg a belügyminiszterhez megfelelőbbétek. A felelőre ma érkezett válasz a minisztériumból, amely a közgyűlés határozatát nem hagyta jóvá. A miniszteri feloldó határozat indokolása a következő:

Tekintettel arra, hogy az aradi Nádor-utca elnevezése történelmi emlékü, mert ezen utcán vonult be a múlt században Magyarország nádora Aradra, indokoltnak tartom, hogy a város közönsége a kérdést újabb megfontolás tárgyává tegye és hogy a város jövedelmének, Spitzer Ignác emlékének más módon, így talán az általa hagyományozott összegből felépítendő kórháznak nevével való elnevezése és emléktáblával való ellátása, esetleg a kérdéses új kórház terének, vagy valamelyik idevezető utcának Spitzer nevével való elnevezése útján leendő megörökítése tárgyában új határozatot hozzon.

— Ehrlich gyógyszere Makón. Mai lapunkban írtunk arról, hogy a makói Erzsébet-kórház főorvosa, Dósa Lajos dr. megkérte Ehrlich világhírű frankfurti tanárt, küldene neki néhány adagot a szifilisz gyógyítására alkalmas preparátumából. Ehrlich — mint megírtuk — válaszolt a makói főorvosnak. A professzor levele így szól:

Tisztelt Kartárs Úr! Szívesen rendelkezésére bocsájtok néhány adag oltóanyagot, amelyet a mai napon a címére föladtam. Mellékelten küldöm professzor Alt Uchtspringe a bujakkór újabb kezeléséről szóló értekezését, valamint Wechselmann berlini egészségügyi tanácsosa, a berlini „Klinische Wochenschrift” folyóévi 27 ik számában megjelent és a berlini orvosegyesület június hó 22 én tartott folólvásásának külön leanyomatát. Az adagolás mennyiségének meghatározását, valamint a szer oldási módját mellékeltem. Végül arra kérem, hogy a szert egyelőre csak a lueses megbetegedésnél használja és a gyógyeredményről levél útján mielőbb értesíteni szíveskedjék. P. Ehrlich.

Ezeket a sorokat írta Paul Ehrlich, aki ugyszóván egy pillanat alatt a Jennerek és Pasteurók sorába emelkedett. Utolsó sorai, hogy „Végül arra kérem, hogy a szert egyelőre csak a lueses megbetegedéseknél használja”, arra vonatkoznak, hogy egyelőre csak az akut szifiliszben szenvedőket kezeljenek vele, vagyis olyan betegeket, akiknél még a betegség első és másodlagos tünetei mutatkoznak. Nem olyanokat, akiknél más szervezeti elváltozások (paralízis, tabes, tüdőbaj stb.) tapasztalhatók.

Dósa dr. ezt mondta egy hírlapírónak:

— Két nap alatt valószínűleg itt lesz a gyógyszer. Minden előkészületet megtettünk, hogy mielőbb megérkezik, azonnal megkezdjük a beoltásokat. A kórházban most is elég a luesesek száma. Az első beteg, akit beoltunk, egy férfi, aki néhány nap előtt jött be és akinél a betegség igen heveny.

— És aztán véglegesen a 606-tal kezelnek?

— Valószínűleg. Ha az a berlini vegyészgyár, amely előállítja az anyagot, tud eleget produkálni, akkor mindenki és így mi is kapunk belőle. Különben néhány heti szünettel újra lesz elég anyag.

— József főherceg és a szegedi kisleány. Egy fiatal, bájos szegedi leányka, Fodor Rozsika nemrég József főhercegnek levelet írt, a melyben arra kéri, képeztesse ki színésznőnek, mert ő erre a pályára érez magában tehetséget. A szegedi polgármesteri hivatalhoz ma érkezett le József főherceg udvarmesteri hivatalának értesítése, mely szerint a főherceg, ha a kérelmező leány tehetsége kétségtelen és megbízhatólag vagyontalan, hajlandó a színi pályára való kiképzését anyagi támogatással elősegíteni.

— Botrány egy Kossuth-szobor körül. Kaposvárról jelentik: Kaposvár képviselőtestülete még a koalíciós korszak alatt elhatározta, hogy Kossuth Lajos emlékét szoborban fogja megörökíteni. Az előkészületek megtételére a képviselőtestület egy tizenöt tagból álló bizottságot küldött ki, mely fél évvel ezelőtt felszólította Védres Márk, Kallós Ede fővárosi szobrászművészeket és Kopits János szobrászt a pályázatban való részvételre. A művészek eleget is tettek a felhívásnak, de közben a szobor-bizottságot hat új taggal kiegészítették s ez a hat új tag a bizottság többi tagjainak mellőzésével Kopits János javára döntött. Meg is támadták ezért a szoborbizottságot s azzal vádolták meg a hat zsűritagot, hogy önkényesen és szándékos részrehajlással juttatta Kopitsnak a megbízást. Ezzel azonban még nem volt elintézve a dolog. Somogy vármegye mai állandó választmányi ülésén többen interpellációt intéztek, illetőleg felebbezést jelentettek be a szabálytalan eljárás miatt s a választmány végül elfogadta Plachner Sándor előadó javaslatát Makfalvy Géza főispán kiegészítő indítványával, mely így szól: kijelenti a törvényhatóság, hogy a Kossuth-szobor-ügy körül fölmerült szabálytalanságokhoz és a nagymérvű mulasztásokhoz már most nem járul hozzá s ha annak idején ez az ügy fölülbírálás végett ismét eléje kerül, a törvényes megtorlás teljes szigorával fog eljárni a szoborbizottság, helyesebben a mulasztások okozói ellen.

— Házasság. Bükki Lipsey Adám országgyűlési képviselő, a „Borsszem Jankó” szerkesztője, eljegyezte Sarbó Teréz ucnőt, néhai szepesváraljai Sarbó Vilmosnak, a Feneiére volt vezérigazgatójának leányát.

— Megszökött bankár. Nagy reklámmal alapította meg bank- és váltóüzletét 5 évvel ezelőtt Létay Frigyes, budapesti születésű 36 éves pénzügynök. Az üzlet a Gyár-utca 26. szám alatti házban volt és alapját képezte sorsjegyeknek részletre való eladása. Létay sok ügyönkökkel dolgozott, hangzatos hirdetésekkel tett közzé és a külföldet is eláraztotta prospektusokkal. Létay tamérek megröndelést kapott és hónapról hónapra sorsjegyek részletei fejében több ezer koronát szedett be. Vevőinek részleteket adott, amelyekben csaknem egy és ugyanazon számú sorsjegyek szerepeltek. 1908. évi végén megszüntette ugyan a részletfizetésre való sorsjegyelárusítást, de az előbb kötött üzletek után tovább is szedte a részleteket. Ebben az esztendőben több üzletfél kifizette a sorsjegyek teljes árát és most már követelte az értékpapírt. Létay nem tudott eleget tenni kötelezettségének és a múlt hónap végén megszökött a fővárosból. A rendőrségem azóta körülbelül 50 megkárosult tett feljelentést a szélhámos bankár ellen. A feljelentéseket Botár Béla rendőrfelügyelőnek osztották ki, aki a nyomozás során megállapította, hogy Létay Amerika felé igyekszik. A bankár körülbelül 50.000 korona erejéig károsította meg üzletfeleit. A szélhámos bankár ellen a büntető törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki.

— A kávémérés titka. Budapestről jelentik: Borzalmas bűnügyben indította meg a nyomozást a budapesti rendőrség, ahol az eset személyeit még a legnagyobb titokban tartják. Néhány nappal ezelőtt a főkapitányságon megjelent egy kávé és feljelentést tett egy kávémérő ellen, hogy emberi koponyacsontokat főz bele a kávéba. A feljelentő hozott is egy barnára főtt csontot, amely tényleg része egy koponyacsontnak, de amelyről még nem lehetett megállapítani, vajjon emberi, vagy állati koponya csontja-e? A feljelentő elmondta, hogy a koponyacsontot annak a háznak, amelyben a kávémérés van, a házmesternéje találta. Megtalálta a kiöntött kávémaradék között és már igen sokszor talált ilyen csontokat. Eleinte fél sem tánt neki, de később az egyre ismétlődő lelet felkeltette rettenetes gyanuját. Természetesen most már az egész ház tudja az ügyet. A lakók ki akarnak hurcolkodni és a kávésné ellen botrányos tüntetések készülnek. A kávésné ezeket a csontokat a feljelentés szerint azért főzi a kávéba, mert a babona azt tartja, hogy az olyan kávénak, melybe emberi koponyacsontot főztek, nagy a kelendősege. A rendőrség megindította a nyomozást, detektívet küldött ki a kávémérés megfigyelésére, a csontot pedig átadta az antropológiai intézetnek véleményadásra. Össze fogják egyúttal gyűjteni azokat a csontrészeket is, amelyeket az egyes lakók őriznek. Nem tartják lehetetlennek, hogy a kávésné régi temetőből, vagy talán az orvostani boncoló intézetből szerezte az emberi koponyacsontokat. A nyomozás ebben az irányban is megindult.

— Sztrájkoló cséplőmunkások. Ráth János dombiratosi földbirtokosnál 18 almáskamarási munkás megtagadta a cséplési munkát. A helyszínen eljáró Kövér Béla főszolgabíró előtt 11 munkás a tárgyalás során kijelentette, hogy a munkába visszalép. 7 munkást a főszolgabíró 20—20 napi elzárásra ítélte. Az elítéltek az ítélet kihirdetése után hajlandónak nyilatkoztak a munkába visszalépni, de munkaadójuk, tekintettel, hogy ezek a munkások az aratási munkálatok alatt már harmadszor tagadták meg a szolgálatot, nem volt hajlandó őket visszafogadni, miért is az elítélteket a szegedi kir. ügyészség fogházába szállították. A 11 munkást tekintettel a szerződésben vállalt, egyetemleges kötelezettség hiányára a munkából elbocsájtották.

— A családirtó. Budapestről táviratozzák: Két héttel ezelőtt történt, hogy Molnár József postatiszt Kőbányán megölte gyermekeit és önmagát is kiskarta végezni, de csak súlyosabb sérüléseket ejtett a nyakán. Molnár Józsefet azóta a rabkórházban ápolták és a már teljesen felgyógyult családirtót ma detektívek vitték be a főkapitányságra, ahol Tóth János rendőrkapitány hallgatta ki. Molnár József megtörtén valja be bűnét és az el védekezik, hogy pillanatnyi elmezavar lephette meg, amikor ezt a véres tettet elkövette, de a nyomor annyira fojtogatta, hogy más megoldást nem talált, mint a halált. Megakarta ölni önmagát is, de fájdalom, az nem sikerült. Bizik abban, hogy az esküdtek felmentik. Kérte a rendőrkapitányt, hogy ne zárja külön cellába, mert attól fél, hogy a magányban megőrül. Védőjével Lengyel Zoltán dr. országgyűlési képviselőt nevezte meg.

— Letartóztatott sikkasztó. Berlinből táviratozzák: Bergmann Lejos levélbördöt, aki százezer márka elcsikasztása után — amely pénzt egyik postahivatalból a másikba kellett volna vinnie — megszökött, ma reggel Berlinben, ahonnan épen el akart utazni, felismerték és letartóztatták. A sikkasztott összeget megtalálták nála.

— Merénylet egy urilány ellen. Újvidéken öngyilkossági követelt el egy jobb családból való leány, mert megrontották. Tegnap délután jelentették a rendőrségnek, hogy egy huszéves leány, I. Anna, öngyilkossági szándékból mérget ivott. Az életunt leányt beszállították a kórházba, ahol nemsokára magához tért és elmondta, hogy azért akart meghalni, mert egy legény erőszakkal megfosztotta a becsületétől. Hosszas faggatásra azt is elmondta, hogy a merénylő Monir Brankó 20 éves legény. Az orvosi vizsgálat megerősítette a leány vallomását, mire a rendőrség Monir Brankót ma letartóztatta.

— A magyar fürdőkből. Stoószfürdő állandó vendégeinek létszáma július hó végén 586 volt.

— Új postai ügynökség. Ara vármegye Apáti községében Apáti elnevezéssel 1910. évi augusztus hó 11 én postai ügynökség lép életbe.

— Mahr Nándor megkerült. Nemrégiben az egész ország sajtóját bejárta az a hír, hogy a kalandos életű artista, Mahr Nándor eltűnt. Ez az eltűnés azonban, úgy látszik, csak a London-szállóra volt érvényes, mert Mahr Nándor hamarosan életjelt adott magáról. Nagyváradra jelentés szerint Mahr Nándor Kondor Ernő nagyváradai kabarettjéhez szerződött művezetőtárnak.

— Eltűnt gimnáziumi tanuló. A budapesti főkapitányságon bejelentették, hogy Unghváry József 12 éves gimnáziumi tanuló e hónap 23 án délután felkereste édesatyját a külső Váci ut 115. számú gyárban. Az apa 48 koronát adott neki, hogy azt vigye haza külső Váci ut 121. számú lakására. A fiu hazafelé indult, de azóta nyoma veszett. A különös körülmények közt eltűnt gyermeket a rendőrség nyomozza.

— Életunt aggastyán. Budapestről jelentik: Tegnap este a Tabau és a Vigadó hajóállomások között egy propellerről a Dunába akart ugrani Lisek János 80 éves kárpitos. A hajó utasai azonban észrevették a szándékát és az életunt aggot visszarántották. Liseket bevitték a főkapitányságra, ahol elpanaszolta, hogy az öregség terhére van, nem lát már, nem hall és munkaképtelen. Nagy nyomorban él és ezért akar megválni az életől. A főkapitányságon megígértették vele, hogy lemond öngyilkos szándékáról, azután elbocsájtották.

— Olyan egyének, akik sokat ülnek és kevés mozgást végeznek, majdnem mindannyian nehéz székelésben szenvednek. Egy fél pohárnyi természetes Ferenc József-keserűviz reggelenként éhgyomorral használva, megszünteti a bel renyhésegét anélkül, hogy más orvossághoz kellene folyamodni. A „Medical Mirror” című amerikai orvosi szaklap ezért a következőket írja: A természetes Ferenc József-keserűvizre minden székrekedés meggyógyul. 2581—V.

— Gyilkosság a vonaton. Ez év február 19-én a budapesti személyvonat egyik III. osztályú kocsián Mészáros István és Argyelán Péter kurticai földművesek keményen összeszólkottak. Az összeszólkkozás hevében Mészáros előrántotta bicskáját és hasbaszurta vele ellenfelet. Argyelán segélykiáltásaira többen odarohantak, rátámadtak Mészárosra, kicsavarták kezéből a bicskát és agyba-főbe verték. Ha Molnár István kalauz közbe nem lép, agyon is ütük. Argyelán a szurás következtében néhány óra múlva meghalt. Az aradi ügyészség erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testisértés büntette miatt vádat emelt Mészáros ellen, Argyelán Lázárt és Ilisz Gáborot pedig, akik Mészárosot ütlegelték, súlyos testisértés vétségével vádolta. A törvényszék a mai tárgyaláson Mészárosot egy évi börtönrre ítélte, bántalmazóira pedig két-két heti fogház-büntetést szabott, ezt azonban a novella alapján felfüggesztette.

— **Csaló kereskedő.** Budapestről jelentik: A büntető törvényszék vizsgálóbírája elfogató parancsot adott ki Lusztig Ödön hódmezővásárhelyi születésű 32 éves és Pinkler Will Samu 34 éves női divatárú kereskedő ellen, akiket egy götternordfi gyáros jelentett fel. A kereskedőknek a Kisdiófa utca 46. szám alatt volt az üzletük. A gyárostól nagyobb mennyiségű divatárut rendeltek, a holmit eladták és azután megszöktek. A gyáros kára 2000 korona. A rendőrség a csaló kereskedőket nyomozza.

— **Uj áruház.** Arad nagyvárosias jellegét fogja nyelni az a nagyszabású áruház, melyet Radó Gyula nyit meg az ősszel az Aradi első takarékpénztár Andrassy-téri palotájában. Látványosság számba menő áruház létesül, melyhez a berlini Wertheimer áruház szolgáltatja a mintát. Hatalmas méretek, előkelő ízléssel konstruált berendezés, világvárosi apparátus fogják jellemezni Arad látványosságának készülő áruházát. Minden idény újdonságából szezonkiállításokat rendez az áruház és már ezzel az újítással is új szintet visz a város életébe. Az építkezéseket már a napokban megkezdik és már az ősszel megnyílik Arad legújabb látványossága, amely modern vezetésével irányítója lesz a divatnak.

— **Szélhámos ügynök.** Jelentették már, hogy a múlt hónap 24-én a zsongori hengermalom feljelentést tett a budapesti főkapitányságon Bücher Adolf cservenkei születésű 48 éves kereskedő ellen, aki a malomtól 23 000 koronát esalt ki. A rendőrség ma megállapította, hogy Bücher Adolf New York felé szökött. E hónap 17-ike és 19-ike között Berlinben a Tebek nevű szállodában tartózkodott Müller Károly maerischostraui szerelő néven, 19-én pedig a Vilmos császár II. számú hajón New Yorkba elutazott. A főkapitányság intézkedett, hogy a szélhámos ügynököt, mielőtt partra száll, le tartóztassák.

— **Birtokcsere.** Aradon az elmúlt napokban a következő birtokváltások történtek: Derestye Gyula eladja az Arad Határ-utca 16. sz. házat 12000 koronáért Neubauer Józsefnek. — Ö. v. Scharner Jánosné eladja az aradi Deák Ferenc-utca 6. sz. házat 50000 koronáért özv. Kallap Jánosnének. — Ö. v. Lusztig Adolfné és Lustig Andor eladják a Zoltán utca 1. sz. házat 20000 koronáért Pichler Sándor és nejeének. — Ilyés Mihály és neje eladják György-utca 25. sz. házat 54 000 koronáért Pálkövi István és nejeének. — Tyrityán Manuilla eladja Borju-utca 4. sz. házat 2400 kor.-ért ifj. Tyrityán Manuillának. — Steinitzer Imre Pál és neje eladják Koszoru u. 20. sz. házat 200 kr.-ért Burián Istvánnak. Müller Gyula eladja József főherceg-ut 11. sz. házat 17000 koronáért Brandeisz Henrik és neje, Münz Márton és neje és Pollák Sándornak. — Kürti Fülöp eladja Szekeres-utca 4a sz. házat 12000 koronáért Maszányi Imre és nejeének. — Roczó Mihály eladja Mihály-utca 2. sz. házat 4200 koronáért Laczkó Péter és nejeének. — Kulcsár István eladja Lujza u. 8. sz. házat 32000 koronáért özv. Hay Józsefnének. — Angele Mátyásné eladja Deák Ferenc-utca 39. sz. házat 72000 koronáért Varga Kálmán és nejeének. — Zsemle János és neje eladják Borona-utca 8. sz. házat 4200 koronáért Barna Kálmánének.

— **Szilági és Diskant miskolci gépgyáros cég** könyökszerkezetű és víznyomású kitűnő szőlőszájára, valamint a legújabb „Villám” központfutó bogyzó és zuzógépére felhívjuk az olvasóink figyelmét. Kiemelendő különösen a cég által feltalált és készített „Kossuth”, „Kincsem” és „Hegyalja” borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi sajtóláshoz készített Rákóczi „kettős kosaru” sajtók, amelyeknél a régi világ fából készített sajtója nagyszerűen egyesítve van a legújabb technika vívmányaival. A sajtók felső része acél, alsórése faszervezet. Ennek fogva a must seholsem érintkezik vasrészekkel, hanem csak a fával, ami a must színe, íze, zamatját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. Az 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági országos és az 1906. évi nagyváradi kiállításon, valamint az 1907. évi pécsi kiállításon a cég borsajtói elsődíjjal, aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég izléses árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

2780

— **Az idény előrehaladtával** női bőr- és seiyem táskák, utazó kofferek, uti készletek, kalap bőröndök, utazó kosarak, tennisz-verők, footballok, kerek korcsolyák, stb. mélyen leszállított árban lesznek eladva *Hegedűs Gyula* kereskedésében Aradon, Andrassy-tér 16. Telefon 506. 1761

— **Náder I. késműves** Arad. (Minorita palota.) Borotvák, ollók, zsebkések gyári rak-tára. 1881

— **Francla likőrök** megbízhatóbb készítésére — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér **Vojtek és Weiszal.** 279

A kiváló bőr- és lúbiarvas gyógyítottás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknak, köszvénynek, cukorbetegségnek, vörhenységnek és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes gyógyvíz.

Kapható kórházgyógyintézetekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST

TARKASÁGOK

*

(Az üveglábu ur.) Nem mindennapi orvosi eset történt a napokban Aradmegye egyik községében.

A község leggazdagabb kereskedője idegbeteg lett. Különböző rögeszméi támadtak, amelyekből az orvosok nagynehezen kigyógyították. Azonban legutóbb az a rögeszme érelődött meg benne, hogy neki *üveglábu* van a lába. Hiába volt az orvosok minden igyekezete, hogy ebből a hiedelemből kiragadják. A gazdag ur mozdulatlanul fektet az ágyban és folyton ezt hajtogatta:

— Így kell elpusztulnom. Nem tudnak rajtam segíteni.

A felesége kétségbeesetten könyörgött az orvosoknak. Az egyik dokornak — egy higgadt okos bácsi — ötlete támadt, mibe csak orvostársát avatta be.

— Ez a gyógyszer használni fog — mondotta örömmel a szomorú asszonynak

— Sokba fog-e kerülni? — kérdezte. — Én nem bánom már, ha az egész vagyónkat elviszi a gyógykezelés, csak meggyógyuljon az uram.

— Ez semmibe se kerül, — mondta az orvos. — Csak kérem, szereztesse be néhány vadász-fegyvert és küldjön el hozzám néhány markos béreslegényt.

Az asszony nem tudta mire vélni az orvos kívánságát, de mégis megtette. Két nap múlva az öreg pápaszemes doktor ezzel állott elő a képzelt betegnek:

— Önt be kell vinni Aradra, ott van egy idegspecialista, aki az ilyen lábfájdalmakat pár nap alatt meggyógyítja. De nem fogjuk Önt vonatra ültetni, mert az nagyon ráz, hanem autóbilt rendelünk és azon visszük be.

A kereskedő megörült ennek és másnap hajnalban, amikor még sötétes volt, megindult autómobilon: a két orvos és a „beteglábu” kereskedő.

Alig jutottak ki a község határába, a bokrok közül bekormozott arcu fegyveres alakok rontottak elő és éktelenül ordították:

— Meghal, aki ide nem adja a pénzt!

A két orvos kétségbeesést színelve kiáltotta:

— Megeküljünk, mert agyonlőnek!

És futásnak eredtek. Az „üveglábu” kereskedő is elfeledkezett arról, hogy neki üveglábu van a lába és versenyt kezdett futni az orvosokkal. Mikor már jól kifáradtak a robanásban, a pápaszemes doktor mosolyogva fordult pácienséhez:

— Most már szépen visszafordulhatunk a falunkba.

(A csöndes könyvelő.) Az aradi törvényszéken ma egy nagykereskedő pörét is tárgyalták. A nagykereskedőt a volt könyvelője pörölte be három hónapi fizetéseért. A kereskedő ugyanis minden indekolás nélkül elbocsátotta állásából a könyvelőt, aki pedig rendkívül csöndes és szorgalmas ember. A főnök ur a fölmondás nélkül elbocsátott könyvelőnek csak hat hétre járó fizetést adott, holott ő három hónapi fölmondásra tart igényt. A mai tárgyaláson a pört a könyvelő nyerte meg. Amikor a törvényszéktől kijöttek, az ügyvéd megkérdezte a nagykereskedőtől:

— Tulajdonképpen miért is küldted el azt a szegény embert? Hisz az szorgalmas ember volt.

— Mert ha összeszidtam, soha nem felelt vissza. Folyton hallgatott.

— És ez baj?

— Persze, hogy baj. Képzeld el, miket gondolhatott ő az alatt, míg hallgatott.

(A zavaros bor.) Egyik aradi vendéglőben hangzott el ez a párbeszéd. Egy vendég fél liter bort rendelt. A szomszéd asztalnál ült Virágh Lajos városi főmérnök. Amikor a bort a vendégnek kihozták, megkérdezte a pincértől:

— Mondja, mi a baja ennek a bornak? Nagyon zavaros.

A pincér, akit cinikus, arrogáns modora miatt nem nagyon kedvelnek a vendégek, mosolyogva mondta:

— Kérem, nem mi vagyunk az oka annak, hogy a bor zavaros.

— Hát ki?

— A fiu a főmérnök felé fordult:

— A nagyságos Virágh főmérnök ur az oka, mert nem gondoskodik róla, hogy tiszta legyen — a vízvezeték.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A temesvári Korona-herceg szálló bukása.

— Feltartóztatott butorok. —

Távirati tudósítás.

Arad, július 30

Tudvalévő, hogy Szálasi Alajos, a temesvári Korona-herceg szálló tulajdonosa ellen elrendelték a csődöt. A Szálasi Alajos ellen nyitott csődeljárás újabb részletei a következők:

A temesvári kir. törvényszék szerdán délben rendelte el a csődöt Szálasi Alajos ellen; 15.770/1910. p. szám alatt hozta meg a bíróság a végzést, mellyel Szálasi Alajos temesvári bejegyzett vendéglős összes ingó és ingatlan vagyonára a csődöt megnyitottnak nyilvánította, mivel Szálasi fizetéseit beszüntette és ellentőbrendbeli kielégítési végrehajtást is rendelték el.

A csődelnyitás iránti kérvényt a Szultán gyógyfürrás vállalat, továbbá Flandorfer Ignác soproni és Mantler Richárd bécsi cégek nevében adták be Hirsch Ignác és Szántó Sándor dr. temesvári ügyvédek.

Várnay Ernő csődtömeggondnok Plausich Mátyás kir. közjegyző közbenjött mellett már csütörtökön megkezdte a közadós javainak zár alá vételét. A csődzárlat fogantatosított a szálloda egész berendezése és ma vette kezdetét a tételenként való leltározás, ami kétségtelenül hosszú és fárasztó munka lesz.

Szálasi Alajos már hónapok előtt jelentett fizetéseképtelenséget és azóta folytak a tárgyalások a hitelezőkkel. A passzívák — mint már jeleztük — mintegy háromszázharmincezer koronára rugnak. E tekintélyes összeggel szemben azonban jelentékeny aktívák mutatkoznak és bár a csődeljárások nagy pénzeket szoktak elemészteni, a hitelezők mégis jutnak majd egy szerény kvótához.

A csődvégzés szerint a követelések bejelentésének határideje folyó évi augusztus hó 29-ik napja, míg a felszámolási tárgyalásra a bíróság szeptember hó 29-ik napját tűzte ki. A csődválasztmány október hó harmadikán alakul meg.

Divatos füzők és különlegességek

ugy készen, mint
mértet után a leg-
jobb készülnék

Pilcz Irma
füzőkészítőnél
ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékvetel utasítást.

A vagyonbukott Szálasi Alajos még múlt vasárnap elszállította két hatalmas szállítókosiban lakásának butorberendezését Budapestre. A szállítmányokat táviratilag felterheltatta a csődbiztos és a kocsiiban levő összes ingókat szintén leáraztatni fogva. Hír szerint ezekben a kocsiiban áruk is volnának. A leltározás serényen folyik, mert a tömeggondnok augusztus hó elsejére köteles az összes helyiségeket kiüríteni. Elsején veszi kezdetét a szálloda, étterem és kávéház renoválása és ezért szükséges a gyors kiürítés. Az összes berendezési tárgyakat és árukat a Vigadó nagyertermében helyezik el.

A temesvári Közgazdasági Bank a szálloda berendezésére és felszerelésére tulajdonjogi igényt jelentett be, mert a volt bárától, Witzmannz Mártontól, a bank vásárolta meg a berendezést és adta el Szálasi Alajosnak. Az intézet a tulajdonjog fenntartásával adta el Szálasi Alajosnak a berendezési tárgyakat és mivel a vételár még mindig nincs teljesen törlesztve, a Közgazdasági Bank és a csődtömeg között kihatási perre kerül majd a sor.

§ A hazárdjátékos detektív. Érdekes előzményű kihágást tárgyaltak ma a budapesti járásbírósnál. Ez év áprilisában a József-köruti Commerce kávéházba betért két magánhivatalnok. Csakhamar egy férfi esatlakozott hozzájuk, aki Hajós Imrének mutatkozott be. Rövid beszélgetés után az idegen huszonegyest ajánlott. A hivatalnokok belementek a prozódóba. Kártyát kértek, elvonultak egy külön szobába s megkezdtek a játékot. Tíz perc múlva két detektív jelent meg a külön szobában. Lefoglalták a bankot, felírták a játékosokat és a kávést. Mára volt kifizetve a tárgyalás. A harmadik játékost, aki magát Hajós Imrének nevezte, nem lehetett megidézni. A két magánhivatalnok megjelent a tárgyaláson s a jelenlevő Püspöky detektívben felismerték partnerüket. A tárgyalás során a hivatalnokok kijelentették, hogy miután nyilvánvaló az agent provocatörtség s miután az agent provocatör maga a detektív volt, nem érzik magukat bűnösöknek. A bíróság Siposs védőnek azt a kérelmét, hogy engedessék meg annak bizonyítását, vajjon tényleg Püspöky volt-e a harmadik játékos, nem teljesítette. A két magánhivatalnokot egyenként 60—60 korona pénzbírságra, a kávést pedig két napi fogházra ítélték. Az elítéltek az ítélet ellen felelőbzttek azzal az indoklással, hogy a bizonyítást nem engedték meg nekik.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Meghívó. Az aradi II-ik kerületi jótékony célú fillér asztaltársaság folyó év július hó 31-én vasárnap délután 7 órakor tartja a rendes havi választmányi ülését, mikorra ugy a választmány, valamint a rendes tagok is mentől nagyobb számban kéretnek megjelenni, mert ekkor átvehetik tagsági igazolványaikat is. Tisztelettel az elnökség.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy előfizető. Nem tudjuk a budapesti címét. A birtoka Tótszerdahelyen van. (Zala megye.)
K. N. Alkalmilag sorát ejtjük.
X. Erre nem tudunk felvilágosítást adni.
J—ő. Megpróbáljuk teljesíteni a kérését. Ha módunkban van, szívesen eleget teszünk.
Volga. A kért példányokat utnak indítjuk. A gyerek nem közölhető. A mostani küldeményről később.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás. Budapest, július 30

Amerika 1-el olcsóbb. Kínálat kielégítő, vételműködés mérsékelt, 15 ezer mm. 10—15 fillérről olcsóbb.

	Déli szarlat	3 órai szarlat
Russ 1910. októberre	9.33—9.54	9.31—9.32
Borza 1911. áprilisra	9.62—9.63	9.60—9.61
Ross 1910. októberre	7.03—7.04	7.01—7.05
Zsib 1910. októberre	7.17—7.18	7.17—7.18
Tengeri 1910. aug.-ra	5.53—5.54	5.63—5.64
Tengeri 1911. májusra	5.67—5.68	5.67—5.68

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Július 30. —

Magyar aranyjárdék 4%	113.—
Magyar koronajárdék 4%	92.—
Magyar koronajárdék 3 1/2%	82.75
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.60
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	224.25
Pezsaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	157.—
Osztrák járadék papírban	93.50
Osztrák járadék ezüstben	97.50
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák koronajárdék 4%	94.50
1.60. évi osztrák államsorsjegy	171.—
Osztrák-magyar bank részvény	18.42
Magyar hitelbank-részvény	85.75
Osztrák hitelintézeti részvény	671.25
Osztr.-mag. államvasuti részvény	740.10
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.36
London vista	240.10
Paris vista	95.20
20 márkás arany	23.49

Felolós szerkesztő:
BOLGÁR LAJOS.

NYARI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. július hó 31-én:
Délután 3 1/2 órakor mérsékelt helyárrakkal:
Vendrey Ferenc és Tapolczai Dezső vendég-felleptével:
A páholy.

SZEMÉLYEK:

Lipóczy Klári, felesége	Vendrey F. Benkőné.	Csizy Pepi	Boda F.
Lili, leányuk	Zalay Margit.	Diuszky Paludán	Leövey Leó,
Kéri Annuska	Harmath J.	Paludánné	Várnay Jenő.
Hidas Bálint	Tapolczai D.	Füldes Dénes	Follinusné E.
Éva, felesége	Novák Irén.	Borbála	Kesztyer E.
			Szegedy J.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 7 1/2 órakor, rendes helyárrakkal
Vendrey Ferenc és Tapolczai Dezső bucsu-felleptével:
A zsiros ügy.

SZEMÉLYEK:

Róbert Michel	Vendrey F. Tapolczai D.	Róbertné Ivette	Benkőné. H. Harmath J.
Gaszton La Chambotte	Delli Lajos.	Maria Zeppa	Kápolnay J.
Marquis La Canut	Várnay Jenő.	Susanne Masette	Szegedi J.
	Leövey Leó.	Maerie II.	Follinuszné. Zalay Margit.
	Nagyiván I.		

Kezdete 8 órakor

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)
Műsor 1910. július 31-én, vasárnap:
1. A dragonyos. Bohózat. — 2. Két kis jóbarát. Életkép. — 3. A braziliai tengerpart. Látványosság. — 4. Szájkosár. Humoros. — 5. A tizenkettedik ó ában. Drama. — 6. Japán körmenet. Látványosság. — 7. A világ vége. Humoros. — 8. Fagyűlölet. Drama.

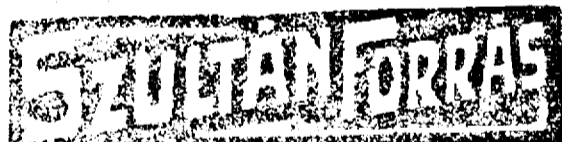
Előadások délután 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este 10 órakor.

Helyárak: I-ös hely 1 kor., II-ik 80 fill., III-ik 60 fill., IV-ik hely 40 fill., V-ik hely 20 fillér.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, hór- és dús lithion-tartalmú ásványvíz.

Kiváló vegyi összetételük következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségeknek, csúszos bántalmaknak, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Külföldi kirendeltség: EPERJES.

Főelárusítók Aradon: Dür Gusztáv, a városházza szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 268
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb és legpontosabb órája

„Schild Frères Co” Granges Schweiz.

Aradon csakis

Weinberger Ferenc, Grallert és Fia és Assael H. és Fia
uraknál kaphatók.

Molyhalál!

Legjobb hatású szer

MOLYOK

és azok petéinek biztos kiirtására.

Egy üveg ára $\frac{2}{10}$ literes 1 kor 20 fillér.
 $\frac{1}{2}$ literes 2 korona 20 fillér, 1 liter 4 kor.

RADICAL

molypusztító poralakban,

elismert kitűnő hatású erős rovénykeverék
—20, —50 és 1 koronás dobozokban,
továbbá terpentinszesz, kámfor, naftalin, zuzott
bors, lavendula, virág patchouli levél, bagaria
papír, stb.

Poloska irtásra

„Radical” poloskairtó folyadék (igen erős
hatású és nem maró),

egy üveg ára 60 fillér.

Erősített dalmát rovarpor

—30, —50 és 80 filléres dobozokban és kimérve

Padlófényesítésre

és

B e e r e s z t é s r e

Kemény padlóra (parquettákra) Dr.
Friedländer-féle francia takarékos padlópaszta 1 kis
doboz 90 fill., 1 nagy doboz 1 korona 70 fillér.

Puha és keményfa padlóra egy.
aránt Dr. Friedländer-féle főzött viasz 1 doboz
 $\frac{2}{10}$ liter meleg vízben oldandó fel, 1 kor. 20
fill., kimérve 1 kiló 2 korona. Továbbá Paraffin,
Ceresin fehér és sárga viasz, hamuszir stb.

Ruha-, cipő- és fémtisztító-

szerek, padló-kefék és mázó-l-acsetek, szivacsok
szivacs-hálók, mosdó-keztük és mosdó-ruhák
legjobb és legolcsóbb

bevásárlási forrása

311

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-utca 2.

Városi és megyei telefon 455. szám.

Köszönetemet és hálomat nyilvánítom a
„János” kölcsönös életbiztosító intézetnek azon
előzékenységeért, hogy alig egy évi biztosítás
fennállása után elhalt leányom, özv. Türk Gyul-
láné, szül. Gábor Klementina életbiztosítási
kötvényét minden halasztás nélkül teljes ösz-
szegben kezeimhez kifizette.

Öz. Gábor Nándorné,
szül. Hesz Mária.

2891

Főügynökség Szücs F. Vilmosnál Arad,
Karolina-utca 8. szám.

9895

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt közönséget
és vendégeimet értesíteni, hogy „Royal” kávé-
házamban a mai napra hirdetett „tombola-
estélyt” közbejött akadályok miatt kénytelen
voltam bizonytalan időre elhalasztani.

A megtartás napját a lapokban közölni fo-
gom. Addig is szíves látogatást és pártfogást
kérek.

Kiváló tisztelettel

2841

DEUTSCH L. LIPÓT,

Royal-kávéház tulajdonosa. Arad, Boros Béni-tér.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1910. július hó 31.

Keresünk:

Vidékre: 1 óvadéklépes üzletvezetőt, 1
kézmű. rőfös és rövid, 1 rövid, divat, cipő és
kalap, 3 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas és fű-
szer és 4 vegyes szakmabeli magyar román
és részben német, tót és szerb nyelvismeret-
tel bíró segédet és több tanoncot.

Alánlunk:

1 női kereskedelmi alkalmazottat, ki az
Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tan-
folyamát sikerrel végezte, továbbá 3 fűszer és
csemege, 1 kézmű és divat, 1 vas és fűszer és 4
rövid és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjal előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,

titkár

igazgató

A nyaraló és fürdőző közönség figyelmébe!

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSU

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Erdős Renée: Norina, A Holnap új versei
Glyn Elionor: A szirteken túl. Gydini
Franklin Henry: A szociologia elve Merr-
man Seton Henry: A bársony keztyű. Já-
nossy Aladár: Emlékiratai. Igazság a Ha-
verda pörben. Herczeg F.: Szelek szárnyán,
Tábori K. Bün és szerelem, Bölsche: Szerelem
az élők világában, Lafkadio H.: Kokoró, Egy
önkéntes naplója, Palásthy M.: Baccarat Ófel-
sége, Szomoró: A nagyasszony. Szomaházy:
Mesék a huszadik századból, Vera: Egy leány
naplójából, Szikra: Judith, Bataillie, Henry: A
botrány, Connan Doyle: Az elhagyott vitorlás,
A megrontó szemek, Sanox Lady esete, Duval:
A szép asszony ágya, Egy asszony aki min-
denkié. Duval Henry: Ahogy az asszonyok
szeretnek, Ahogy a férfiak szeretnek, Ahogy
a leányok szeretnek, Szerelem vására, Har-
kányi dr.: A holnap asszonyai, A holnap férfiai.

Németben: Höcker P. O.: Die Lonne von
St. Moritz, Saager A: Drei mal hundert Tau-
send Taufel! Schlicht; Der Schwipplentnant
Roda Roda: Milán zeltet in die Nacht, France
Auf dem weissen felsen, Cook W.: Mon-
tana, Höcker: Was die Leute sagen, Wei-
sse Seele, Klinkowström: Der Fetisch, Mar-
riot: Sterne, Merriman J.: Die künstlichen Men-
schen, Oertzen M.: Stern des Niedergangs,
Rittland Kl.: Unter Palmen, Skowronek: Das
Verlobungsschiff, Spättgen: Sein u. Werden,
Tanera: Mansura, Werner I. C. Der Henker v.
Neugba, May K.: Orangen u. Datteln, Lesueur:
Eine Energiekur, Eschtruth: Die Ordre des
Grafen von Guise, Auernheimer: Die man nicht
heiratet, Blicher.

**Kölcsön díj: havonként 1 korona
20 fillér vagy kötetenként fi-
zetve 8 fillér.**

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban
részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek:

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.
vagy füzetenként 14 fill.

Legujabbak: Weiner: Zsur-szirén. Szendy:
Hej Jucza Panna. Delmet: A kis masamód
Nelson R.: Duda kisasszony, Lehár Ferenc:
A luxemburgi gróf, Csokonai: Cabaré,
Frigyos: Dalok a hervadásról, Erdély: Hó-
virágok, Fábian: Két dal, Gelén: Pomázi nő-
tá, Bella: Négy magyar nóta, Győre: Hóvirá-
gok, Zerkovitz: Dal az én kis nőmről, Csunya
fiu, Alstyné: Ha jó az éj mulatni kell, Váradi:
Valami kell még, Vincze: Kora reggel jön a
szemetes, Tilzer: Liliom, Zerkovitz: Girem,
gorem, Teaház gyöngye, Most amikor minden
virág nyílik, Sas Náci: Cigány-sors, zene.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon.

381

Aradi Fehérnemű Készítő Ipar Vállalat. — Freimann Lipót, tulajdonos.

Városi és megyei telefon 651.

Figyelem!

Nagy fehérnemű vásár!

Női hálókabátok 2.40, 3.—, 3.50, 4.—
Női nadrágok 2.—, 2.50, 2.80, 3.—

**Gyermek intézeti fehérneműk
olcsó árban.** 2813

Menyasszonyi kelegyek 200 K. től 4000-ig.
Férfi fehérneműk mérték szerint a legolcsóbb árban. A tavalyi mintagyűjteményemet ócsón kiadom. Vidéki meghívásokra dusan felszerelt új mintagyűjteménnyel azonnal jövök. Kivánatra költségvetéseket adok.

6783

Thierry A. BALZSAMA. Törvényesen védve.
gyógyszerész

Csak az páca védjegyű az igazi. A légzőszervek mindegyikében, köhögés, vérképés, rekedtség, hörghurut, mas gyomorbajok, minden belső gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés, stb. ellen listosan hat. Külön g. szájbetegségek, fogfájás, szét szék, kiütés, nyáladás, és különösen influenza ellen stb. használ. 12 kiciny vagy 6 dupikéveg, vagy egy nagy család uti fveg öt korona.

THIERRY A. gyógyserzés
egyedül valódi 6891

TIFOLIA-KENŐCSE
csa hatatlan és utóérhetetlen betegség meg a régi, sőt rákos sérüléseknél, csakatoknál, gyszasoknál, kütéseknél; elavult minden idegen anyagot, genyedet, sokszor fölöslegessé teszi a rájdatmas operációt. 2 tégely 3 60 koronas.

Allein echné Bar aus der Schutzge des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch. zponit raktár: Török József gyógyszer-tárában, Budapest.

Gyorsan pusztul a bőr s azt Ön bánja, Ha Farnolndt NIGRIN-jét nem használja.

6583

TELEFONSZÁM: 991. TELEFONSZÁM: 991.

Villamos motorok és dynamók
legolcsóbb beszerzési forrása

Hinterseer és Barth
elektrotechnikai gyár 2747
Temesvár-Józsefváros, Rózsa-utca 47.

Gyártmányunk előnyei:
Magas hatások, golyós csapágyak, kevés áramfogyasztás. Elvállaljuk bármely gyártmányu villamos motor és dynamógép szak-szerű és gyors javítását.

Szállítunk kisparosok részére teljes gépherendezéseket, előnyös fizetési feltételek mellett. — Költségvetés és árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

NOXIN

A LEGJOBB CZÍPŐ-KREML.

NOXIN

A szabadalma. Kulcsosai.

Minden jobb üzletben kapható.

HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.
Főraktár: Aradon: LORENZ KÁROLY urnál, Farray-utca, Nádasdy-palota. 6703

Üzlet átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy a báró Nopcsa Elekne ujaradi söresarnok vezetését átvettem.

A vendéglős pályán szerzett sok évi tapasztalataimmal oda fogok törekedni, hogy a nagyérdemű közönség igényei a legjobban legyenek kielégítve.

Izletes ételek és jó italokról gondoskodva van és itt kapható a jóhirű

Bika sör

I pohár 7 kr.
II korsó 11 kr.

Számos látogatásért esedezik, kiváló tisztelettel

Martini Mátyás
2761 vendéglős.

Tekintettel arra, hogy a fehérnemű árak rövid időn belül magasabbak lesznek,

Ajánlja!!

MÜNZLI.
előnyösen ismert uri-divat cég a fú fehérneműeket az iskola idényre már most beszerezni!

1902. orsz. gazd. kiállítás Pozsony, I. díj aranyérem. — 1906. Nagyvárad, I. díj, díszoklevél. — 1901. temesvári kiállítás, I. díj, díszoklevél. — 1907. évi pécsi kiállítás aranyérem és díszoklevél.

Legújabb rendszerű, könnyűszerkezetű

BORSAJTÓK
Kossuth, Kincsem, Hegyalja, Mabilé és Acélorsós, a magyar börttermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű víznyomású (hidraulikus) kettős kosaru sajtók nagyüzemi préseléshez.

Sajtóink főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási orkifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! — Egy ember által könnyen kezelhető! —

Szőlőzúzók és bogyzók. „VILLAM” legújabb centrifugális bogyzó- és zúzógépek.

Szilágyi és Diskant
gépgyáros, MISKOLCZ. 2778
Árjegyzék ingyen!

1902. horaszati kiállítás Eger, I. díj, díszoklevél és aranyérem.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Közados Schattelesz Iona petrilla-lónyai kereskedő csődtömegéhez tartozó a csődleltár 1—197, 206, 208, 215—226. tétel száma alatt felvett 2050 kor. 42 fil. beszerzési és 2666 kor. 46 fill. becsértékű vegyes áruk és italok, továbbá az ugyanott 198—205, 207, 209—214. tétel-zámok alatt felvett és 807 kor. 60 fill. becsértékű üzletberendezési tárgyak a csődválasztmány határozata folytán ajánlati verseny útján egy tömegben eladatnak.

Felhivatnak venni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat a becsérték 10%-ának megfelelő készpénz vagy óvadékképes értékpapirból álló baráti pénz letétele mellett **1. évi augusztus hó 4-ének d. u. 3 órájáig** alulírott tömeggondnok irodájában adják be.

A csődválasztmány az ajánlatok felett ugyancsak 1. évi augusztus hó 4-én fog határozni.

A csődválasztmány az ajánlat el vagy el nem fogadása felett szabadon határoz.

Vevő a megvett csődtömeg árát a vételi illetekkel együtt tömeggondnoknál azonnal kifizetni, a megvett tárgyakat átvenni és elszállítani köteles.

A csődválasztmány és tömeggondnok az eladandó áruk és berendezési tárgyak mennyisége, minősége és értéke tekintetében szavatosságot nem vállal.

A csődleltár alulírott tömeggondnok irodájában naponként d. e. 9—12 és d. u. 3—5 óra között megtekinthető és ugyancsak tömeggondnok közbenjötté mellett megtekinthető az áruaktár is.

Kelt Petrozsény, 1910. július hó 24.

Dr. Halmos Brunó, ügyvéd

2888

tömeggondnok.

Ajánlati felhívás.

Az aradmegyei közkórház részére 1911. évben szállítandó következő szükségletekről:

1. Elsőrendű levesnek való marhahus, évi szükséglet kb. 23000 kg., borjúhús (fiatal eleje és hátrésze), kb. 6000 kg., sertéshús (sültnek kb. 600 kg), sertés zsír kb. 2500 kg.
2. Tehéntej kb. 40.000 liter.
3. Péksütemény: fehér kenyér 350 grammos adagokban és apró sütemények kb. 20.000 kor. értékben.
4. Termesztemények: Liszt 9000 kg., dara 1500 kg., rizs 2000 kg., köleskása 5000 kg. árpakása, 400 kg., bab 1500 kg., borsó 800 kg., lencse 800 kg., darált só 5000 kg.
5. Fűszerárak: cukor, kávé, bors, köménymag, stb. 1000 kor. értékben.
6. Gyógyáru (drogueria) cikkek évi szükséglet kb. 8000 kor. értékben.
7. Kötyszeráru: Brunsgyapot kb. 1500 kg., Gaze kb. 20000 mtr. Guttapercha papir dupla széles kb. 300 mtr. 10%-os Jodoform gaze kb. 500 mtr.
8. Üveg- és porcellánáru: apróbb üveg- és porcellánáru évi szükséglet kb. 600 kor. értékben. Ablaküvegelés évi szükséglet 2—300 kor.
9. Fűtő anyag: légszeszgyári pirszen évi szükséglet kb. 12 vagon rakomány.
10. Mosószappan évi szükséglet kb. 4000 kg.
11. Marószoda 100% kb. 1000 kg.

Felhívom mindazokat, kik fenti szükségletek szállítására vállalkozni akarnak, hogy ajánlatukat zárt borítékban, 1 kor. bélyeggel ellátva biztosíték nélkül az aradmegyei közkórház igazgatósága címére **1. évi augusztus 30-ig** küldjék be.

A pályázati feltételek a kórház irodahelyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtudhatók.

2882

Kórházi igazgatóság.

GRIMM CSALÁDI-PENSIO

Budapest, VIII. Üllői ut 14.

6701

Előkelő otthon egyesek és családok számára rövidebb vagy hosszabb tartózkodásra.

Központi fekvés, a Calvintértől néhány háznyi távolságban, a belváros közvetlen szomszédságában, a gróf Károlyi-féle bérpalotában. Világos utcai szobák, elegáns, kényelmes berendezéssel. Villamos közlekedés minden irányban, a ház előtt megállóhely. Elsőrendű konyha, mérsékelt árak. Villanyvilágítás, fürdők, lift. Telefon 177—63.

889—1910. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróságnak 1909. évi Sp. 20017 számú végzése következtében Dr. Kell József ügyvéd által képviselt Belle János javára ifj. Brási Tódor és Batás Vaszalle ellen 8000 K. s jár. erejéig 1909. évi július hó 30-án fogantatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2890 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, kocsik, csikók stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróság 1909. évi V. 89 sz. végzése folytán 440 koronában bírólag már megállapított költségek erejéig Ottlakán leendő megtartására 1910. augusztus hó 8-ik napjának d. u. 1/4 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-c 107. és 108. §-ai értelmében kész-

pénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőknek, szükség esetén becsáron alui is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták, és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. év LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kisjenőn, 1910. évi július hó 22. napján.

2883

Balassa,
kir. bír. végrehajtó

**Nagymennyiségű
pléh-pánt
és
maculatura
Jutányos áron
eladó.**

35.000 prés bor- és gyümölcsnek.
20.000 gyümölcs- és szőlőmalom: 300
hydraulikus prés bor, gyümölcsészet
és ipari célokra készítették már a
MAYFARTH-féle művek.

Az 1909. évben
2500 prés, 1200 malom
készült. Legnagyobb bi-
onyiék arra, hogy ezen
gyártmányok milyen ki-
való minőségűek.

Forduljunk bizalommal

Ph. Mayfart & Co.

gépészeti gépgyár, vasöntőde és géphámoz.

Alapított 1872 Bécs III., Tabakstra. se 71. 1050 munkás

Kitüntetve több mint 650 arany, ezüst éremmel, stb.

Részletes árjegyzék ingyen.

Képviselők és viszont elárúsítók keresetnek.

Vigyasszunk mindíg a Mayfart cég-e.

2023

Gróf Potocki uradalom Gurahoncon

ajánlja kitűnő minőségű

tűzifáját,

u. m. I. és II. osztályu bükk és cserhasábot, valamint I. oszt. dorongfát, mindenkor a legmértányosabb árban. Ugyanott kapható szőlőkaró, épületfának tölgyfa, valamint erdei- és mezei iparvasutakhoz kitűnő minőségű talpfa.

Érdeklődőknek az uradalom mindenkor szívesen szolgál részletes árajánlattal.

1658

Telefon 135.

GELLER I.

ékszerész.

**Zsebórák
és VALÓDI
ezüstárak**

nagy raktára.

ARAD,

Andrássy-tér 14.

Értesítés!

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

vízvezeték, szerelő és bádogos üzletet nyitottam.

Amidőn biztosítom a n. é. közönséget arról, hogy bármilyen e szakmába vágó munkát a legnagyobb szakértelemmel, lelkiismeretesen és szolid árak mellett elvállalok. Kérem szíves pártfogásukat, tisztelettel 2422

Czitrom Adolf,

Arad, Atzél Péter-utca 1. szám.

Telefon 761. sz.

Uj Internátus Lippán.

A t. érdekelt szülők értesítettnek, hogy az 1910—11-iki iskolai tanévre a modern követelményeknek minden tekintetben megfelelő fiu-nevelőintézet nyílik Lippán, a mely felett a főfelügyeletet a helybeli középiskolák igazgatója, míg a tanulmányi felügyeletet a tanári testület 1—1 tagja gyakorolja; egészségi szempontból pedig a városi főorvos felügyelete alatt áll. 2789

Helyszüke miatt az első évben csak **korlátolt számban** vétetnek fel felsőkereskedelmi-, polgári- és elemi-iskolai növendékek **igen mérsékelt díj** mellett.

Jelentkezők f. évi augusztus hó 5-ikéig vétetnek fel.

Prospektussal készséggel szolgál

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága**Lippán.**

Fontos tudni, hogy

lakásváltoztatás
alkalmából a**Raport**

fém tisztító szer nem nélkülözhető.

RAPORT: tisztít ajtó, ablak, kilincseket és mindennemű fém-tárgyakat, gyertyatartókat, villany- és légszesz-lustereket, ezüst és aranytárgyakat.

Magyar gyártmány.**Kapható****minden jobb üzletben.****Vojtek és Weisz**

gyógyáru nagykereskedés

— ARADON. —**Értesítés!**Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy **Arad, Szabadság-téren** Domány-palotában levő**'Fiume'-kávéházat**

a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg újonnan rendeztem be és azt

**augusztus hó 1-én
ünnepélyesen megnyitom,**

mely alkalommal összes igen tisztelt vendégeimet és jó barátaimat meghívom.

Nem kíméltem semmi anyagi áldozatot, hogy újonnan átalakított üzletemet minden komforttal, budapesti és bécsi mintára művészi kényelemmel berendezzem, ez okból is igen kérem a nagyközönség további jóindulatu pártfogását.

Bátorkodom még felemlíteni, hogy az átalakításokat a következő előkelő helybeli iparosok végezték:

*Kárpit munkálatokat Berán Antal és Fia.
Mázoló és festési munkálatokat Hegyesi Géza.
Asztalos munkálatokat Czinner Géza.
Villanyberendezési munkálatokat Diamant Ferenc.
Lakatos munkálatokat Gartner Márk.
Vízvezeték és gázszerelés munkálatokat Czitrom Adolf.
Amerikai tekeasztalok Hartmann Jánostól.*

Kitünő tisztelettel

GELLER S.

Fiume-kávéház tulajdonosa.

2857

ÖSMERIMÁR

AZ

892

ORIAS FEDÁK**CIPŐ-KRÉMET?**

Egy óriás doboz négy más kis doboz tartalmának felel meg, egyetlen kiséret elegendő a meggyőződésre.

Kapható Aradon minden fűszer, nürnbergi és bőrkereskedésben.**Ara 30 fillér.**Arad és erdélyi képviselő, **Szemző Ármin, Arad.**
— valamint főraktár —

Magyar kir. államvasutak.

Nyári menetrend.

Érvényes 1910. május 16-tól.

Arad-Budapest.						
Állomások	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Tvss. I-III.	Szv. I-III.
Arad	5:02	8:18	11:25	4:16	4:51	9:00
Sotronya	5:05	8:20	11:28	4:19	4:54	9:03
Kurtica	5:08	8:23	11:31	4:22	4:57	9:06
Lökösháza	5:11	8:26	11:34	4:25	5:00	9:09
Bánhidalmajor	5:14	8:29	11:37	4:28	5:03	9:12
Országút	5:17	8:32	11:40	4:31	5:06	9:15
Kötégyháza	6:10	9:00	12:26	4:58	6:05	10:46
Ujkígyós	6:11	9:01	12:27	4:59	6:06	10:47
Békés-Csaba	6:24	9:14	12:40	5:12	6:19	11:00
Békés-Földvár	6:35	9:25	12:51	5:23	6:30	11:11
Mezőberény	6:43	9:33	13:00	5:31	6:38	11:19
Gyoma	6:56	9:46	13:13	5:44	6:51	11:32
Mezőtúr	7:07	9:57	13:24	5:55	7:02	11:43
Pusztapó	7:31	10:01	13:48	6:19	7:26	12:07
Pusztatenyő	7:36	10:06	13:53	6:24	7:31	12:12
Szajol	8:02	10:29	14:19	6:50	7:57	12:38
Szolnok	8:03	10:30	14:20	6:51	7:58	12:39
Ujszász	8:27	10:44	14:34	7:05	8:12	12:53
Táplógyörgye	8:39	10:56	14:46	7:17	8:24	13:05
Táplószecső	8:52	11:09	14:59	7:30	8:37	13:18
Nagykátán	9:10	11:27	15:17	7:48	8:55	13:36
Táplószecső	9:20	11:37	15:27	7:58	9:05	13:46
Táplószecső	9:49	11:37	15:56	8:27	9:34	14:15
Mende	10:08	11:56	16:15	8:46	9:53	14:34
Gyömrő	10:27	12:15	16:34	9:05	10:12	14:53
Maglód	10:51	12:39	16:58	9:29	10:36	15:17
Rákóczi	11:08	12:56	17:15	9:46	10:53	15:34
Kötégyháza	11:22	13:10	17:29	10:00	11:07	15:48
Mende	11:37	13:25	17:44	10:15	11:22	16:03
Gyömrő	11:46	13:34	17:53	10:24	11:31	16:12
Maglód	11:53	13:41	18:00	10:31	11:38	16:19
Rákóczi	12:17	14:05	18:24	10:55	12:02	16:43
Kötégyháza	12:23	14:11	18:30	11:01	12:08	16:49
Budapest k. p. u.	12:30	14:18	18:37	11:08	12:15	16:56

Budapest-Arad.						
Állomások	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Szv. I-III.	Gyv. I-II.	Tvss. I-III.	Szv. I-III.
Budapest k.p.u.	11:20	12:20	12:20	12:20	12:20	12:20
Kötégyháza	11:25	12:25	12:25	12:25	12:25	12:25
Rákóczi	11:30	12:30	12:30	12:30	12:30	12:30
Maglód	11:35	12:35	12:35	12:35	12:35	12:35
Gyömrő	11:40	12:40	12:40	12:40	12:40	12:40
Mende	11:45	12:45	12:45	12:45	12:45	12:45
Táplószecső	11:50	12:50	12:50	12:50	12:50	12:50
Táplószecső	11:55	12:55	12:55	12:55	12:55	12:55
Nagykátán	12:00	13:00	13:00	13:00	13:00	13:00
Táplószecső	12:05	13:05	13:05	13:05	13:05	13:05
Táplógyörgye	12:10	13:10	13:10	13:10	13:10	13:10
Ujszász	12:15	13:15	13:15	13:15	13:15	13:15
Szolnok	12:20	13:20	13:20	13:20	13:20	13:20
Szajol	12:25	13:25	13:25	13:25	13:25	13:25
Pusztapó	12:30	13:30	13:30	13:30	13:30	13:30
Pusztatenyő	12:35	13:35	13:35	13:35	13:35	13:35
Mezőtúr	12:40	13:40	13:40	13:40	13:40	13:40
Gyoma	12:45	13:45	13:45	13:45	13:45	13:45
Mezőberény	12:50	13:50	13:50	13:50	13:50	13:50
Békés-Földvár	12:55	13:55	13:55	13:55	13:55	13:55
Békés-Csaba	13:00	14:00	14:00	14:00	14:00	14:00
Kígyós	13:05	14:05	14:05	14:05	14:05	14:05
Kötégyháza	13:10	14:10	14:10	14:10	14:10	14:10
Országút	13:15	14:15	14:15	14:15	14:15	14:15
Bánhidalmajor	13:20	14:20	14:20	14:20	14:20	14:20
Lökösháza	13:25	14:25	14:25	14:25	14:25	14:25
Kurtica	13:30	14:30	14:30	14:30	14:30	14:30
Sotronya	13:35	14:35	14:35	14:35	14:35	14:35
Arad	13:40	14:40	14:40	14:40	14:40	14:40

Arad-Tótvá.						
Állomások	Gyv.	Szv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Tvss.
Arad Ind.	12:21	2:14	4:04	7:04	8:32	10:00
Glogovác	2:26	4:15	6:05	9:05	10:33	12:01
Csicsér	2:37	4:24	6:14	9:14	10:42	12:10
Győrök Mésze	2:49	4:37	6:26	9:26	10:54	12:22
O-Paulis	2:55	4:43	6:32	9:32	11:00	12:28
Pamla	3:02	4:48	6:39	9:39	11:07	12:35
Baraczkán	3:07	4:53	6:44	9:44	11:12	12:40
M. Rádán (6)	12:55	5:15	7:01	10:01	11:29	12:57
M. Rádán (1)	12:55	5:15	7:01	10:01	11:29	12:57
Milova-O.	3:38	5:24	7:10	10:10	11:38	13:06
Konop	3:49	5:40	7:21	10:21	11:49	13:17
Borzován	4:06	6:08	7:38	10:38	12:06	13:34
Soborján	1:50	4:48	6:55	9:55	11:23	12:51
Zám	2:09	5:07	7:14	10:14	11:42	13:10
M. Rádán	2:35	5:33	7:40	10:40	12:08	13:36
Déva	2:58	5:56	8:03	11:03	12:31	13:59
Piski (6)	3:09	6:07	8:14	11:14	12:42	14:10
Piski (1)	3:16	6:14	8:21	11:21	12:49	14:17
Alvincs	3:35	6:33	8:40	11:40	13:08	14:36
Alvincs (6)	4:06	7:04	9:11	12:11	13:39	15:07
Alvincs (1)	4:16	7:14	9:21	12:21	13:49	15:17
Győrök Mésze	4:27	7:25	9:32	12:32	14:00	15:28
Csicsér	4:35	7:33	9:40	12:40	14:08	15:36
Glogovác	7:09	10:07	12:14	15:14	17:21	18:29
Arad	7:21	10:19	12:26	15:26	17:33	18:41

Tótvá-Arad.						
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Vv.
Tótvá Ind.	3:15	3:55	10:57	2:00	8:51	
Gy-Fehérv (6)	3:21	4:01	11:03	2:06	9:01	
Gy-Fehérv (1)	3:28	4:08	11:10	2:13	9:08	
Alvincs (6)	3:36	4:16	11:18	2:21	9:16	
Alvincs (1)	3:43	4:23	11:25	2:28	9:23	
Szászváros	3:51	4:31	11:33	2:36	9:31	
Piski (6)	4:00	4:40	11:42	2:45	9:40	
Piski (1)	4:07	4:47	11:49	2:52	9:47	
Déva	4:16	4:56	11:58	3:01	9:56	
M. Illye (1)	4:25	5:05	12:07	3:10	10:05	
Zám	4:34	5:14	12:16	3:19	10:14	
Soborján	4:43	5:23	12:25	3:28	10:23	
Borzován	4:52	5:32	12:34	3:37	10:32	
Konop	5:01	5:41	12:43	3:46	10:41	
Milova-O.	5:10	5:50	12:52	3:55	10:50	
M. Rádán (6)	5:19	5:59	13:01	4:04	10:59	
M. Rádán (1)	5:28	6:08	13:10	4:13	11:08	
Baraczkán	5:37	6:17	13:19	4:22	11:17	
Paulis	5:46	6:26	13:28	4:31	11:26	
O-Paulis	5:55	6:35	13:37	4:40	11:35	
Győrök Mésze	6:04	6:44	13:46	4:49	11:44	
Csicsér	6:13	6:53	13:55	4:58	11:53	
Glogovác	6:22	7:02	14:04	5:07	12:02	
Arad	6:31	7:11	14:13	5:16	12:11	

Arad-Temesvár-Józsefváros.				
Állomások	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.
Arad	6:15	12:17	4:48	7:56
Uj-Arad	6:25	12:28	5:04	8:06
Németh-Ságh	6:42	12:44	5:27	8:29
Vinga	6:55	12:56	5:53	8:41
Orexzfalva	7:08	1:07	6:08	8:54
Merczfalva	7:16	1:17	6:16	9:02
Szt-András	7:27	1:28	6:27	9:13
Temesvár-Jv.	7:44	1:45	6:44	9:30

Temesvár-Józsefváros-Arad.				
Állomások	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.
Temesvár-Jv.	6:06	8:45	2:24	9:00
Szt-András	6:20	9:09	2:42	9:14
Merczfalva	6:33	9:27	2:56	9:28
Orexzfalva	6:44	9:42	3:08	9:40
Vinga	6:56	10:05	3:27	9:59
Németh-Ságh	7:11	10:23	3:30	10:02
Uj-Arad	7:28	10:47	3:47	10:19
Arad	7:38	11:00	3:56	10:28

(Utánnomás nem díjazatik.)

Elegáns férfi öltönyöket jutányos árban készít: Erdős János

Arad, Förray-
utca, (gróf Ku-
nyady-palota)

uri-szabó 2911

Jutalékos utazó

keres első osztályú gépgyárat képviselőre; különösen varrógépgyár feléne meg kívánságának. Ajánlatokat „Provision” jellegével 6882 Annoncen Expedition Eduard Braun, Wien, Rotenturmstrasse 9. Közvetit.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

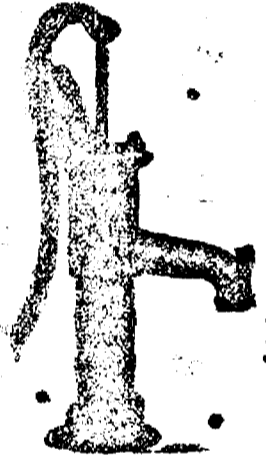
Borszivattyúk

és hozzá való legjobb minőségű gumai csövek legolcsóbb gyári áron.

A szivattyú hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátlanosságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyú nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsegeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beültetett gumisított kendercsövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Ottó

M. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyú készítő.

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

18 éves

2757

csinos szőke (pékemester egyetl. leánya) 400.000 korona vagyonnal, kissé túlságosan fejlett testalkatu, óhajt mielőbb férjhez menni tisztess. jellemű fiatal emberhez. Csakis komoly ajánlkozók kapnak választ. F. Schlesinger, Berlin 18.

Mester Frigyes

kereskedelemtudományi tanfolyama, korábban az európai hírv. kereskedelmi akadémia, Lipcse. Tizenkét tanár. — Prospektusok ingyen. 6829

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy jó hírnévnek örvendő

czipész-üzletemet

augusztus hó 1-én Asztalos Sándor-utcából 2889

Széchenyi-utcába

Millenium sörcsarnok-épület (Schuch-ház)

helyeztem át.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát olcsó és jutányos ár mellett. — Kiváló tisztelettel

Dandy Mihály, cipész-mester

Egy ügyes

segéd

a paraszt rőfös és fonalárú szakmából, aki a magyar, német és román nyelvben jártas,

felvétetik.

Wohlberg Lipót,

Arad. 2915

Kovács Gusztáv

fűszer- és csemege-kereskedésében

Erzsébet-utca 13.

augusztus 1. vagy augusztus 15-iki belépéssel 2867

kerestetik egy ügyes

pénztárnoknő

Ugyanott jó családból való fiuk

tanulóknak azonnal felvétetnek.

569—1910. kib.

Hirdetmény.

A „Hungária” Aradi pamutgyár részvénytársaság által a 46086/III—1910. sz. kereskedelemügyi ministeri engedély alapján létesített iparvágányra a műtanrendőri bejárást elrendeljük és arra határidőül 1910. évi augusztus hó 4-ének d. e. 9 óráját kituzzuk s összejöveteli helyül a városház emeleti kistermét tűzzük ki.

Erről az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a műtanrendőri bejáráson magukat személyesen képviselteshetik vagy esetleg megbízott által képviselteshetik.

Arad, 1910. július 27.

A közigazgatási bizottság.

Használt

ó l o m

megvételre kerestetik

12746—1910.

Hirdetmény.

Az aradi építőiparosok szövetségének indokolt kérelmére az eljárás szükséges egyszerűsítése érdekében az új építésügyi szabályrendelet 59. §-ának azon értelmezést adjuk, hogy ezen §. 2-ik bekezdése

„csupán az új építkezéseknél és új homlokzatok készítésénél állítandó állványokra és történelmi anyag leszállításokra vonatkozik, míg a javításokra valamint kisebb és a forgalmat sem nagy mértékben, sem hosszabb ideig nem gátló állványozásokra vonatkozólag, ugyancsak a kisebb mérvű anyaglerakásra vonatkozólag az eddigi gyakorlat marad érvényben.

Arad, 1910. július 2.

A városi tanács.

Könyvkötészetünkben

ügyes fiúk

tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

és tanulóleányok

felvétetnek.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

PRO HIRDETÉSEK.

Magányos családi ház.

4 szoba és fürdőszoba, konyha, kamara, mosókonyha, pince és kert. Kiadó, esetleg eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2914

Kitűnő köser házi koszt

kapható házban és házon kívül, Kohn Adolfné, Petőfi-utca 6. sz. 2913

Diákokat

4 szobás, uri lakásba, teljes ellátással s felelősség mellett — az iskolákhoz igen közel — mérsékelt áron fogad állami tanító. Hajó utca 2. szám. (Gázgyár mellett.) 2916

Kiadó

8 utcai földszintes szobás lakás (Kelemen-tér 7.) fürdőszobával, mellékhelyiségekkel augusztus 1-re. Évi bér 350 frt. 2878

Egy jóforgalmu

szatócüzlet italmérséssel, trafikál eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2654

Fleischmann Zsófia.

okl. szülésznő és masseur lakása Szabadság-tér 1. 2078

Jó menetű szatócüzlet,

hol italengedély van, eladó. Gróf Leiningen-u. 10. sz. 2844

Pedál-cimbalmot

jó karban levőt, megvételre keresek. Cimeket kérem a kiadóhivatalban leadni. 2874

Jóforgalmu

fűszerüzlet és vendéglő rendkívül jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2876

Jobb

házból való 2—3 iskolás fiut teljes ellátásra elfogad Kemény Miksa izr. tanító Aulich-u. 2. Zongora a házban. 2896

Eladók kisebb-agyobb

pálinkahordók. Kling Jakab, Fejsze-utca 17. 2876

ALGYÓGY 365 méter a tenger színe felett.

vasas-kénos, Erdély egyedüli 34° természetes hévízű gyógyfürdője és klimatikus üdülőhely.

Hatásos gyógyerejű vize kitűnően javaltatik: Belsőleg mint ivógyógyimód, egymagában vagy különböző hozzávalókkal:

1. Gyomor, bél, máj és epehólyag, sárgaság, epekövek.
2. Vesekövek, hólyagbántalmaknál.
3. Izomszusz és idült izületi gyulladásoknál, továbbá az ezen bántalmaknál visszamaradt izületi merevségeknél.
4. Különböző idegbántalmak kapcsán fellépő bénulások, csont és csont-hártyaloboknál, csonttörések esetében.
5. Bőrbántalmaknál, idült viszketéseknél, alszárfekélyeknél, idült izadványok felszívását sieltető esetekben.
6. Női ivarszervek betegségeinél, méh- és méhszövetközötti loboknál, hószámi zavaroknál.
7. A vérképződés gyarapítására és véralaktjavítására (anemia, chlorosis)

Mint klimatikus gyógyhely kiválóan alkalmas:

8. Lábadozók (reconvalescensek) részére, továbbá
9. Táplálkozási zavarokban szenvedők részére, ilyenek vérszegénység, fejtájs, görvéllykor.
10. Az algyógyi vasas-láp pedig kitűnő sikerrel használtatik mindazon esetben, a hol a vért a belső szervektől tartósan el kell vezetni.

Lakás, kellemes és a kor igényeinek megfelelően berendezett szobák napi 1.60 kor.-tól 4 kor.

Pansio, lakás, étkezés személyenként napi 5 korona. Izraeliták részére szigorúan felügyelt rituális konyha.

Gyönyörű kirándulóhelyek, felséges természeti panorámák, kitűnő állandó cigányzene.

Vasutállomása gyorsvonatok megállóhelye Szászváros, személyvonatok megállója Romosz Algyógyfürdő, honnan kényelmes társaskocsi közlekedés van fenntartva. 2284

Prospektussal és felvilágosítással készséggel szolgál

a fürdőkezelőség, Algyógyfürdő.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

a „Kék golyóhoz“ 291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Óriási nagy választék Schantouing, Rekord Ripsz selyem fényű ruha vásznak a legdivatosabb színekben. Himzett batisztok, Zephierek, kartonok, mosó és gyapjú delainek az idény előrehaladottsága folytán rendkívül **olcsón** lesznek kiárusítva. Nagy parthie vétel gyermek Cloth és vászon kötőkben.

Lakás.

Két szobás

lehetőleg utcai lakás, külön bejáráttal vagy előszobával, mellékkeliségekkel kerestetik két személy részére november 1-ére. Ajánlatok „Hivatalnok“ címen a kiadóba. 2887

Kiadó

Pécskán, a főtéren egy üzlethelyiség lakással. — Bővebbet özv. Thurszky Nándornénál, Pécskán. 2806

Kerestetik

november hó 1-ére egy modern két-három szobás lakás földszint vagy I-ső emeleten a Szabadság-, esetleg Andrassy-tér közelében. Ajánlatok „Órnagy“ jellegével a kiadóba kéretnek. 2852

Új épületben

egy modern utcai lakás azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítást a házfelügyelőnél, Flórián-u. 5/b. II. házszám. 2866

Kiadó

egy nagy raktár és műhely helyiség Varjassy-u. 18. sz. alatt. Telefon 624. 2865

Egy szép lizsta

különbejárattal butorozott szoba esetleg teljes ellátással József főherceg-ut 1. a városházával szemben kiadó. Bővebbet a házmester-nél. 2880

2 szobás lakás

augusztus 1-re kiadó Fácán-utca 8a. sz. alatt. 2878

Modern garcon lakás

mely 2 szobából, előszobából és fürdőszobából áll, (teljesen különálló ház) november 1-re kiadó Róvay-utca 9. szám alatt. Értekezni lehet az udvarban. 2682

Modern lakások.

Két 4 szobás erkélyes lakás minden szükséges mellékkeliséggel új épületben november 1-re kiadó. Karolina-utca 8. sz. házbán. 2890

Egy sarokház

üzlethelyiséggel eladó. Közép-u. 15. Bővebbet Közép-utca 13. 2884

Butor.

Eladó

kétajtós, átalakított mahagonira politirozott 2 méter 170 széles könyvszekrény, egy 4 ajtós konyhaszekrény, konyhaasztalok, székek elköltözés miatt olcsón eladók Háromveréb-utca 4. alatt. 2846

2 darab

szép és jó karban levő 2 ajtós szekrény és 1 mosdó tükörrel jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 2885

Betöltendők.

Fiatal, ügyes

fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik. Vasárnapban is jártások előnyben részesülnek. — Holländer Samuel Fia, Csermő. 2828

Keresek

vegyeskereskedésembe egy segédet, ki a rőfösben is jártas. Ajánlatok igények megjelölésével Weisz Mórhoz Székudvarra intézendők. 2868

Vidéki fogyasztási szövetkezet

keres óvadékképes keresztény üzletvezetőt, ki a fűszer-, vas- és rövidáru szakmában jártas, a román nyelvet bírja, azonnali belépésre. Ajánlatok „Megbízható“ jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 2741

Borne

kerestetik 4 éves kisleány mellé, német nyelvet beszélő előnyben részesül. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2886

Könyv és zene.

A nyaraló és fürdőző

közönség figyelmébe ajánlom 90 ezer kötetes kölcsönkönyvtáramat. — 80.000 kötetes zene-kölcsönző Intézet. — Confetti és lamplonok legjutányosabb forrása. — Olcsóságok levélpapírosban. Üzleti könyvek: Strazzák stb. nagy raktára. — Irodai kellékek és írószerekben különlegességek. — Antiquarium. Kerpel Izsó könyvkereskedése Aradon. Telefon 885. sz. 525

Állást keres.

Egy ügyes

kiszolgáló, szakképzett, szorgalmas fűszerkereskedő segéd, ki a román nyelvet bírja, augusztus 15-én alkalmazást nyer. Fizetési igényekkel sajátkezűleg megírt ajánlatok beküldendők Ritter Jakabhoz Tenke Biharmegye. 2881

Ügyes ktraktrendező

és kiszolgáló segéd alkalmazást keres a rőfös, rövid, norinbergi, női és ural divat vagy bármely hason szakmában. Cim: K. R. Flórián-utca 2a. 2893

Intelligens

urileány ajánlkozik irodai munkák végzésére, esetleg előkelő üzletbe mint pénztárnok is elmegy. Meghívásra személyesen bemutatkozik. Cim a kiadóban. 2894

Üzlet.

Üzlethelyiség

november 1-re kiadó József főherceg-ut 9. sz. házbán. Értekezhetni Wild Ferenc cukrásznál. 2797

Üzlethelyiség kiadó

Boros Béni-tér 9. szám alatt november 1-re. Bővebbet a házbán levő lizstkereskedésben. 2892

Ingtatlanok.

M. Á. V. fűtőház

és Zimándi-ut között elterülő házhelyek jutányos áron eladatnak. Tudakozódhatni az Aradmegyei takarékpénztárnál. Andrassy-tér 8 sz. 2820

Ipari munkák.

Ügyes kárptos

olcsón ajánlkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre. Stáhl M., Bercsényi Miklós-utca 82. sz. 2657

Kész kerekeket

7-8-9 kor., hajlitott löcsöket kor. 1.20-1.40, és mindenféle kocsi-alkatrészeket jutányosan szállít Geiszl jármű- és faáru-gyár Miksa-utca 2-8. 2504

Különféle.

Ha cigarettázik

használjon Progress szívarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fla könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Lampion, Confetti

legolcsóbb árban. Crépe papírok a legdivatosabb színekben. Nyári Divatalbum 60 fillér Ingusz I. és Fla könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. Telefon 517. 167

Egy jó karban lévő

szőlő permetező olcsón eladó Boros Béni-tér 15. szám, I-ső emelet, ajtó 11. szám. 2877

Eladó házak.

Angyal-utca 20/a. sz. ház, adómentes, jó forgalmu szatocsüzlettel, több lakással,

Angyal-utca 14. sz. ház, részben adómentes, több lakással,

Angyal-utca 25/a. sz. ház, husz év óta fennálló, jóforgalmu szatocsüzlettel, több lakással,

Angyal-utca 27. sz. ház, jól jövedelmező, hét lakással,

Trombita-utca 10. sz. ház, nagy szőlőskerttel,

Fácán-utca 3/a. sz. egé- szen új ház, 1 és 2 szobás lakásokkal, eladók.

Tudakozódni lehet Angyal-utca 20a. és 25a. sz. alatt. 2378

Eladó ház.

Egy négy utcára nyíló sarokház vidéken, melyben jelenleg igen jó menetelű fodrászüzlet van, közel a főtérhez, bármiféle üzletnek a forgalmas hely miatt igen alkalmas, 10 évig adómentes, az épületben van 5 szoba, konyha és pince, a hozzátartozó mellékkeliségekkel és egy udvari épület 2 szoba, konyhával, más vállalat miatt 2734

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Üzlet áthelyezés

férfi- és gyermekruhákat

Kérem ez alkalmat okvetlen felhasználni.

ARAD, FORRAY-UTCA (Gróf Hunyadi palota)

folytán mai naptól, egész augusztus hó 5-ig összes raktáron levő rendkívüli olcsó árban árusítom ki.

Teljes tisztelettel

2897

BRAUN ruhaárúháza.

Aradnyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyáranak festékével.